

BULETINUL CASA ROMÂNĂ

— DECEMBRIE — 1988 —

2

CONTENTS

EDITORIAL: "A Kinder & Gentler America" (IJS).....	3
Eugenia Adams-Mureșanu, "Maria".....	5
Kahlil Gibran, "Cuvinte de folos" (trad.N.Novac)...	6
Ovidiu Vuia, "Cântec ptr.România"--lui A.Cotruș.	8
_____, "Vocația mitică a rom.lui L.Rebreanu"	9
J. Prévert, "Cum să faci portretul" (trad.G.Tennyson)	23
Ionel Oneț, "Șapte Culori".....	25
Maria Giurgiu, "Tatăl meu".....	26
J. N. Manzatti, "Moartea durerii".....	27
Horațiu Comaniciu, "Progresul".....	32
M. D. Radulescu, "Ardealul".....	33
Alexandru Silistoreanu, "Pe Dunărea durerii"...	35
Anonym, "Soacra lui Șt. cel Mare".....	36
Ilie Racoveanu, TALMACIRI DIN LIRICA UNIVERSALĂ	
"Victor Hugo".....	37
Ionel Oneț, "Oameni în literatură--aniverări 1989"	65
ENGLISH SECTION.....	66
S. Garleanu, MENȚIUNI "Club românesc--Malmö"....	70
BCR, NOTE--Remus Bretoi și P.Mircea Goreniciu....	74
SPICUIRI DIN PRESĂ (IJS).....	75
Participant, "40 de ani de la adoptare...".....	86
Știri de la CRC (IJS).....	87
In Memoriam "Mary Patroan".....	92
Știri de la parohia "Inv. Domnului".....	93
Publicitate.....	94
Acknowledgments.....	96
Calendar & Membership Roster.....	98

EDITORIAL BOARD

Eugenia Adams-Mureșanu	Foreign Correspondents
Nicolae Cazacu	Angela Comnène
Traian Ocneanu	Dionisie Ghermani
Mihai Olteanu, Jr.	Dumitru Ichim
Vasile R. Versavia	Aurelio Răuță
Mircea Rațiu	Ovidiu Vuia
Rev. Ion Sarbu	Secy. Judy Smultea

SUBSCRIPTIONS: \$10/yr in North America & Surface
abroad (\$15/yr. airmail)

(Additional donations are welcome)

*Student/retiree/new refugees entitled to \$5 discount

- 3 -

Buletinul Casa Română

- APARE TRIMESTRIAL -

Redacția și Administrația: 124 Montecito Ave.
Oakland, CA 94610 - Tel. (415) 834-8558
Redactor: ILIE SMULTEA 832-9480
Redactor literar: NICOLAE NOVAC

Anul X

Nr. 4

EDITORIAL

"A KINDER AND GENTLER AMERICA"

Campania președințială s'a încheiat cu alegerile de la 8 Noembrie în care candidatul republican George Bush a fost ales cu o majoritate decisivă și procesul de tranziție de la administrația Reagan la administrația Bush și-a luat cursul.

Din întreaga campanie, cu aspectele ei pozitive și negative, promisiunea președintelui ales George Bush exprimată în două cuvinte, la comparativ, am reținut-o în mod deosebit: "o Americă mai generoasă și mai binevoitoare" (a kinder and gentler America). Dincolo de puterea militară, bunăstarea economică și problema securității președintele-ales promite o stare de spirit, o anumită atmosferă în care condițiile de mai sus se vor înlăptui. Folosirea comparativului denotă că această dispoziție exista și mai înainte dar ea va fi ridicată la un nivel mai înalt.

Prin George Bush continuitatea principiilor stabilite de predecesorul său Ronald Reagan este asigurată; Păstrarea nealterată a prieteniei și alianțelor cu lumea occidentală, menținerea schimbului comercial liber și negocieri de pace și dezarmare de pe o poziție puternică ("peace through strength").

Conștient de locul pe care Statele Unite îl ocupă ca putere, în relațiile internaționale,

președintele-ales nu flutură amenințător drapelul american ci anunță cu moderație cum va folosi această poziție de putere-o Americă mai nobilă, mai prietenoasă. Deci, puterea și prestigiul Statelor Unite, pe care Ronald Regan le-a restaurat, George Bush le va păstra la nivelul necesar dar le va pune în serviciul unor scopuri mai înalte. Puterea nu va deveni un țel prin ea însăși ("power for power's sake") ci va fi un mijloc spre obiective omenești mai înalte.

Socotim că această promisiune este cea mai importantă din întreaga campanie și probabil, din toate campaniile prezidențiale precedente. Este o dovadă de maturitate politică deschizătoare de noi orizonturi naționale și internaționale. Va lua sub aripa ei și pe cei slabi, lipsiți de cămin ("the homeless"), vitregiți de soartă și nedreptățiți, ca indivizi acasă sau ca națiuni în diferite regiuni ale lumii.

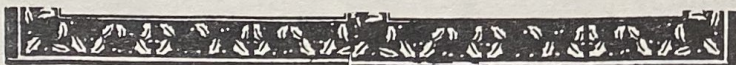
Procesul unor rectificări mult așteptate--în Orientul mijlociu, în Africa, în Orientul îndepărtat--și început.

Prin coincidență, această promisiune vine odată cu lumina stelei care anunță și în acest an nașterea aducătoare de speranțe a Mântuitorului și se armonizează cu atmosfera de sărbătoare care domnește în preajma Crăciunului și a noului an.

Ii dorim bună sănătate și deplin succes, președintelui-ales George Bush, în realizarea obiectivelor propuse.

[15]

"...There is a clear trend of a quest for the deeper, more meaningful things in life." (This is the essence of a recent editorial in CHR. SCI. MON., Nov. 28, 1988).

Eugenia Adams-Mureșanu

M A R I A

Maria, tu nu pui nici o întrebare.
Pruncșorul tău nici legănuț nu are,
Nici periniță de mătăasă,
Nici scutece de in, nici fașă.
De-atâta sărăcie, de bună seamă,
L-ai învelit în alba ta maramă
Și te-ai gândit c-ajuns pe prag de lume
El va purta al Tatălui Fiu nume.
Și, poate, te-ai gândit la clipa-n care
Va spune "Mamă", gângurind în soare,
Și cum cădea-va la întâii pași,
Deși din mâini o clipă doar îl lași.
Tu taci, Maria, n-ai nici o întrebare.
Azi, când prin tine ia întruchipare
Lumina Lumii și aleasă ești
Între pământ și cer să mijlocești,
Ai alte griji mărunte, și oftezi...
Opaițul s-a stins, dar tu veghezi
Să-ți ocrotești pruncșorul, crin prealuminos,
Și liniște doar vrei, să doarmă Domnul Hristos.
Nu te gândești la timpul care vine,
Când sabia durerii se va înfige-n tine,
Ci doar la ziua când cu cerul în privire
Tu ai să-i spui de Înger și Bunăvestire...

Eugenia Adams - Mureșanu

CUVINTE

DE

FOLOS

 TRANSLATĂRI DE: NICOLAE NOVAC

14

Dumnezeu te-a dăruit cu inteligență și înțelegere. Nu stinge deci lampa Graptei Divine și nu lăsa candela înțelepciunii să moară în întunericul poftelor și greșelilor, căci un om înțelept se apropie cu făclia luminii de poteca lumii.

15

Realitatea vieții este viața însăși, al cărei început nu este în pânțele și al cărei sfârșit nu e mormântul. Ca atare, eu consider că anii ce trec, nu sunt nimic mai mult decât o clipă a vieții eterne.

16

Națiunile ignorante îi arestează pe cei drepti și-i transformă în despoți, iar o țară condusă de un tiran, îi persecută pe cei ce vor să salveze poporul din jugul tiraniei.

17

Pământul care-și deschide gura ca să înghită omul, creațiile mâinilor sale, este salvatorul sufletelor noastre din cătușile trupurilor.

18

Vestul nu-i mai înalt decât Estul, dar nici Vestul nu-i mai prejos decât Estul, deci diferența ce se află între cele două puncte cardinale, nu este mai mare decât diferența dintre Tigru și Leu. Eu am găsit însă o lege perfectă și justă în afara societății, care nu preferă o națiune împotriva alteia și nici nu asuprește un trib pentru înăvuierea altuia.

19

Acela ce nu preferă exilul în locul sclaviei, nu este liber, oricum i-am măsura libertatea, adevărul și datoria.

20

Ochiul omului este o lentilă măritoare; Ii arată pământul mult mai mare decât este.

21

Dumnezeu a făcut multe uși deschise spre adevăr pe care El le deschide tuturor celor ce bat în ele cu mâinile credinței.

22

Florile câmpiilor sunt copiii dragostei soarelui și naturii; iar copiii oamenilor sunt florile dragostei și milei.

23

Orice bărbat tânăr își amintește de prima lui iubire și încearcă să re trăiască acea oră stranie din viața lui, a cărei amintire plină de simțirile cele mai adânci îl face să se simtă fericit, cu toate amărăciunile aceluia mister.

24

Viața fără libertate, e ca un trup fără suflet, iar libertatea fără gândire, e asemenea unui spirit confuz... Viața, libertatea și gândirea, sunt trei în una și sunt eterne și nemuritoare.

25

Libertatea ne îmbie la masa ei unde ne putem înfrupta cu mâncăruri gustoase și vinuri alese; dar când ne așezăm la ea, mâncăm cu lăcomia și ne supra-saturăm.

26

Imi poți pune mâinile în lanțuri și picioarele în cătușe, mă poți chiar arunca în întunecimile închisorii, dar nu-mi vei putea robi gândirea, căci ea este liberă.

CÂNTEC PENTRU ROMÂNIA.

lui Aron Cotrus

Pe câmpul robiei muncesc și asudă
Ștergându-și în brazde cămașa lor udă

De sânge vărsat, până'n vârf de Ceahlău,
Sub lanțul hainului, roșu călău.

Și apele jalea o poartă, un caer
Pe care se Țes numai lacrimi și vaer,

Măiastra schimbătu-și-a cuibul și modrul
De cand nu-i mai frate, Românului, codrul.

Tiranul zdrobește și ultimul ram
Se pierde biserică, patrie, neam,

Pustiul stă'n loc de bucate, la masă
Căci daco-romanii au temniți, nu casă.

Și Horia și Iancu, eroi fără cer
Mă roagă vai, Doamne, atâta să-ți cer,

Asupra urmașilor giulgiu așterne
Lumina, privirilor Tale eterne,

Duh Sfânt, îmi revarsă pe creștetul gol
Să pot să mă dărui și iar să-i răscol,

La luptă să-i chem pe aripă de vânturi
Cei vii lângă moșii câți dorm prin mrmânturi,

Drept arme, luăm bolovani din genuni,
In frunte rostind Basarab rugăciuni

Și cruce ne face, ne'ndeamnă cu spada
Să-i batem pe dușmani, ca el la Posada.

Ovidiu Vuia:

Vocația mitică a romanelor lui LIVIU REBREANU

Liviu Rebreanu

Forța creatoare a lui Liviu Rebreanu aparținând unui-mare clasic, se caracterizează printr-o putere de-a construi romanul ca după planul arhitectonic, perfect încheiat al unui templu elen, în sânul acestuia personagiile apar, coborâte din cortegiul sacerdoților solemni, drept eroi și tipuri bine definite, tragice în miezul vieții lor.

Hegel în Estetica lui arată că romanul modern reprezintă echivalentul epopeii antice, definiție ce se potrivește de minune operei lui Liviu Rebreanu, cu atât mai mult cu cât afinitatea sa pentru reacțiile sufletului primitiv îl apropie nemijlocit de lumea vie a marelui Homer. În acest context să nu se uite că regii homerici ca Ulise de pildă erau de ocupație agricultori, grădinari păstori, de unde cinstirea acordată credinciosului Eumaios, porcarul, la curtea palatului din Itaca.

Mulți l-au criticat pe Rebreanu în legătură cu Ion al lui Glanetașu din romanul cu acelaș nume, l-au învinuit de naturalism, ar fi săvârșit sacrilegiul de-a fi încărcat figura ȋăranului din tablourile lui Grigorescu sau poezia lui Coșbuc, cu cele mai josnice patimi, astfel că G. Călinescu îl declară pe Ion de-a-dreptul o brută. Lucru desigur că se poate de fals. Liviu Rebreanu a descris ȋăranul așa cum este el, o ființă căreia--ca să-l parafrazăm pe

Terențiu--nimic nu-i străin din ce este omenesc.

Dragostea lui Ion pentru pământ, în care-l pune să ingenuncheze și să sărute imala, conturează pe eroul de epopee, însușirea îl circumscrie, precum vitejia pe Ahile sau înțelepciunea pe bătrânul Nestor din Pilos. Ea constituie o lege nescrisă a satului și a obștii, una ce-i asigură modul de ființare. Ion renunță la Florica deci își sacrifică iubita ca Manole, prin Ana să pună mâna pe averea bogătaşului Baci.

Privit prin prisma orășanului--G. Călinescu ne stă exemplu--actul este cât se poate de josnic dar nu în mentalitatea țăranilor lui Ion, doar ei se mișcă în parametrii cosmici, plugarul lui Liviu Rebreanu caută să împlinească o rânduială moștenită pe calea sângelui din moși strămoși. Ion nu-i un Dinu Păturică în ediție rurală cum încearcă să-l eticheteze G. Călinescu și ciracii săi, fiindcă el nu urmărește căpătuiala nemeritată ci să-și câștige un drept, contopirea cu pământul pe care calcă, constituie un fel de cuminecătură mioritică, redusă din liturghia ei la faptă, dar taina persistă, fără ea ceremonialul întreg nu și-ar mai avea niciun rost. Ion nu are nevoie de inteligența și iscusința parvenitului fiindcă el oficiază după tipicul dictat de obiceiul pământului, asta este cu totul altăceva decât soralismul fanariot al eroului lui Filimon din Ciocoi vechi și noi.

Peste ani Moromete, bătrânul tată din romanul lui Marin Preda va fi un Ion înaintat în vârstă, dar tot așa de stabil în credințele și datinele sale, când trebuie să se despartă de ogorul său furat de comuniști. Fără nicio tendință idealizantă, în romanul lui Rebreanu Ion, suntem purtați în plin orizont spiritual al satului românesc, al cutumelor sale ancestrale, în spațiul Mioriței unde zice Blaga s'a născut veșnicia lângă izvorul Lancrămului, firul Parcelor din legendă.

Pe același țăram viețuiesc solomonarii și Amin, pescarul ultimului Berevoi, al lui Vasile Voiculescu, obiceiuri și tradiții recent adunate de Romulus Vulcănescu într'un tom voluminos intitulat

MITOLOGIA ROMÂNEASCĂ, cu ample surse dacice și indoeuropene. Acestea din urmă explică de ce Eminescu învăța sanscrita, nu din demență cum îl apostrofează G. Călinescu ci din dorul de-a cunoaște numita "Ursprache", limba și istoria originară, adică mitologia neamului său.

Numai cei ce vor poseda cunoștințe asupra filozofiei primare țăărănești, vor putea să-l înțeleagă pe Ion în proporțiile sale cuvenite de om. Și tocmai fiindcă Rebreanu i-a respectat acest caracter să-i zicem chtonic, a reușit marele scriitor să creeze pe drept, mult lăudatul realism al creațiilor sale.

De fapt în romanul Ion se desvoltă în paralel două feluri de existențe: pe de o parte acea a țăranilor și satului cu problemele și trăirile sale, pe de alta a intelectualului Herdelea și Belciug, învățătorul cu familia sa și preotul, ei, împreună cu Titu Herdelea și aventurile sale galante în principal cu Roza Lang, țin de lumea noastră cotidiană. În contrast cu ea, destinul mitic al țăranilor se derulează într'un ritm mult mai lent, încadrat timpului din eresul homerian sau al urieșilor blajini din legendă, iar suntem nevoiți să subliniem că G. Călinescu nu are dreptate când îi declară pe cei dintâi un soi de țărani îmbrăcați în straie nemțești.

Ion, până la urmă, va fi un învins, asemenea oricărui erou shakesperei sau racineian, patima îl va scoate din făgașul său eroic, îl va țări la casa fostei sale iubite, Florica, astfel că va cădea victimă, ucis de Gheorghe soțul înșelat. Crima va apare deci ca un act de pedepsire după modelul celei a lui Oreste când și-a răzbunat pe tatăl Agamemnon.

Caracterul sacru al omorului, lipsit de remușcările lui Raskolnikov din CRIMĂ ȘI PEDEAPSĂ a lui Dostoievski, fiindcă înseamnă satisfacerea unui rit, îl vom găsi și la Vitoria Lipan din BALTAGUL lui Mihail Sadoveanu și nu altfel mi-a fost dat și mie să-l cunosc.

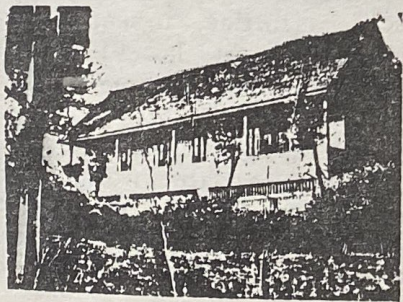
A doua zi după ce-am ajuns medic de circumscripție într'un sat din nordul Moldovei am fost chemat la patul de moarte al lui Leon Palagă, omorât la o nuntă de un flăcău sătean, acesta doborându-l, l-a zdrobit în picioare cu cisme, l-a

călcăt ca pe un sac cu nuci. A doua zi făptașul mi-a mărturisit, de tot senin că Leon mai mare ca el, plecat înainte cu ani la Iași unde ocupa un post de funcționar, acum cu aere de mare superioritate a căutat să-l umilească și să-l batjocorească înaintea fetelor și oamenilor, atitudine ce se cerea pedepsită și în consecință s'a executat.

Vreau să spun că între țărani nu vom descoperi figuri de criminali predestinați lombrosian sau hoți de profesiune, individul și-a păstrat în duh, neștirbite de rugina vremii, condițiile vitale originare. Experiența odioasă a temnițelor comuniste arată pe țaran gata să înfrunte cele mai crude chinuri, din rândurile lor nu s'au ridicat nici turnătorii, nici torționarii vestiți prin bestialitatea lor.

Alături de Ion ca una din cele mai mari figuri ale literaturii române, se cuvine să o amintim pe Ana, acesteia Rebreanu îi urmărește evoluția de la spânzurarea carciumarului până la sinuciderea proprie, cu o măiestrie întâlnită doar la demiurgii cei mai aleși. În multe privințe femeia țarancă rebreniană este superioară Anei Karenina lui Tolstoi sau Mnei Bovary de Flaubert, prin tragismul ei profund și disperat fără nici o perspectivă de salvare, se alătură mai degrabă Antigoni din tragedia lui Sofocle.

Să recitim rândurile pline de mladă, ale lui Oct. Goga: "Există la țară Hamlet și Tartuffe; există Avarul de Molière, există Othello, toate figurile complicate și toate marile pasiuni clocotitoare, în adâncime."

Casa în care s-a născut Liviu Rebreanu.

Liviu Rebreanu în romanul său Ion vine să confirme aserțiunea gogiană, numai că în afara relațiilor sale în epocă, satul este legat mai mult cu izvoarele mitului și legendei, de unde anumite însușiri ale epicismului rebrenian, remarcate și de alți autori, comune cu ale epopeii și tragediei antice. Nu numai corespondentul capitolului cărții unor exemplare cânturi eroice dar și sfârșitul constant tragic regăsit ca o reîntoarcere negativă la primele pagini ale romanului, fac ca opera lui Rebreanu să fie pătrunsă de fiorul tragic denumit de Aristotel catharsis, adică sublimul revelat prin mijloace simple dar perfect prelucrate, asemenea pajurei din codru făcută în noaptea vrăjilor și descântecelor, Om.

Răscoala reprezintă ciclul maselor revoltate, a gloatei lipsită de conducători, mănătită înainte de câteva zvonuri și semne depărtate, exact cum s'a desfășurat răscoala din 1907. În dosul acțiunii, petrecută înaintea lectorului, se presimte mereu prezența furtunii, a cerului întunecat, leitmotiv ce-și află echivalentul în corul jeluitoarelor în negru din tragediile lui Eschil. Aceasta ne determină să bănuim, ca orbul găurile de flaut, tot timpul marea catastrofă, să ne robim chinului ei de gheenă luciferică, de unde suflul biblic de apocalipsă al romanului.

Din anonimitate iese Petre Petre, cu o duritate sfântă în el, așa sunt de altfel și evangheliștii lui Caravaggio, și asemenea lui Ion și pe el patima trupului îl izolează de mersul secular al rânduiei. Între el și Nadina, autorul reușește de la prima întâlnire să țese anumite fire statornice și când acestea se vor realiza conform unor previziuni de dicteu oedipian, Petre Petre nu mai e în stare să lupte, își pierde orice aureolă mitică deși în schimb și-o câștigă pe cea umană.

Petre Petre prin frivola Nadina se orășenizează, devine tăgăda oricărei sacralități, cu atât mai mult cu cât nu are puterea nici s'o scape din mâinile devorante ale celorlalți, abdică se înstrăinează, de la cea mai elementară regulă a eroismului.

Adevărata figură pozitivă a romanului, după părerea mea, o constituie bătrânul boer, Iuga. Purtarea lui mândră față de țăranii răsculați și felul cum înțelege să o sfârșească, îi împrumută ceva din măreția profetilor clasici. L-aș compara cu Tiresias cel orb, statuie cioplită în granitul eternității. El rămâne pentru viitor, viu ca un izvor, îl vor mai cerceta urmașii, așa a făcut-o și Ulise cu Tiresias, ca să-i primească sfatul, a coborât după el, trimis de vrăjitoarea Circe, până în Infern.

Pe alte planuri și cu alte mijloace bătrânul Iuga trăiește în nuvelele lui Brătescu-Voinești, este acel Pană Trăsnea cu dorința de a-și menține colțul de paradis, grădina cu flori în mijlocul civilizației pustiitoare.

De altfel la L. Rebreanu, boerul Iuga face parte integrantă din viața țăranilor, ei intră în conac cu respectul impus de marele preot sau vrăciul solomonar. Deși cu intenția de a-l prăda se feresc să puie piciorul pe iarba îngrijită a peluzei. Respectiva confruntare împrăstie ceva din memoria păstrată peste secole ale unor scene celebre din ILIADA ca despărțirea lui Hector de Andromaca și Atianax ori întâlnirea dintre Ahile și bătrânul părinte îndurerat, Priam.

Ca în Ion și în Răscoala, caracterul epic de epopee al scrisului rebrenian reiese evident, capitolele-cântece se bucură de o împărțire bine definită, arhitectură precisă a planului hipodamic după ea se ridică cetatea zisă ideală, autentice părți sau secțiuni de mare simfonie berloziană, unde orchestranții sunt un întreg popor.

Tot atât de bine se remarcă această "qualité maitresse"--ca să taineizăm--și în concepția arhitectonică, de templu dac ridicat pe o culme a Grădiștei, Sarmisegetuzei, a romanului PĂDUREA SPÂNZURAȚILOR.

Problema de conștiință a românului pus să se bată împotriva neamului său, se bazează pe experiența proprie a scriitorului dar și pe condamnarea la moarte a fratelui său de către autoritățile maghiare, astfel că a făcut parte dintre spânzurații din pădurea Golgothei transilvănene.

Acest roman după propria-i mărturie l-a costat cele mai zbuciumate nopți de creație, în el și-a cheltuit ca în nici unul altul, cel mai mult material trupestc și sufletesc.

Rămâne valabil tot ce s'a scris despre psihologismul lucrării, în ce ne interesează acum subliniem că de la cazul singular descris într-o nuvelă, autorul dezbate întâmplarea pe parcursul unui întreg roman ca și când ar urmări să transforme un proiect de statuie de atelier într-un monument gigant, săpat în piatra și culmile Carpaților, făcut să înfrunte vitregia timpului.

Adică dintr-o dezbatere, ce nu era doar a sa, a ajuns la o creație tipizată, valabilă în orice împrejurare asemănătoare, deci ea nu corespunde unui eveniment oarecare ci unei permanențe spirituale cum este problema de conștiință a ardeleanului, porceasă din sacra chemare a țării sale de baștină, carpato-dunăreană.

Apostol Bologa primește astfel tensiunea unui erou urcat pe soclul veciilor, Rebreanu izbutește să înalțe fapta lui în nemurire, pe măsura retragerii și uciderii lui Coriolan rămasă eternă prin condeii lui Plutarch urmat apoi de viziunea genialului Will.

Pădurea spânzuraților este un roman modern, conform concepției lui Hegel, echivalent al epopeei antice, așa dar încăodată se constată că Liviu Rebreanu posedă o adâncă vocație mitică, la fel ca pictorul St. Dimitrescu prin țăranii și uncheșii săi, de pilda.

Dar predilecția autorului nostru pentru subiecte mitologice devine mai manifestă când abordează lumea orașului, în general lipsită de orice aură de acest gen.

În romanul GORILA--m'am ocupat de el pe larg într-altă parte--evidențiam comportamentul cornellian al femeii Cristina, dar este de reținut mai ales sfârșitul, spre unde converg toate itele acțiunii, de-a dreptul tulburător.

Sentința judecării ciocnirii dintre tineretul naționalist și guvern este lăsată pe seama viitorului, autentic areopag către care se deschide perspectiva politicianismului românesc, în fond una din cele mai

comune meserii posibile ridicată însă prin idealul tineretului la o misiune de înaltă religie. Astfel, Liviu Rebreanu a știut să dea unei comedii de talia Scrisorii pierdute a lui Caragiale suflul unei tragedii jucată în teatrul lui Dionysos la poalele Partenonului atenian.

Dar acuma e rândul să mă refer la ADAM ȘI EVA, operă complet în tema noastră, autorul îl considera drept cel mai drag roman al său, bazat pe anumite amintiri care cică l-ar fi dus la convingerea existenței reîncarnării, tratată cu aplomb în respectiva lucrare.

Nu este vorba de metempsihoza indiană, nici orfică sau pitagoreică, la acestea, în ciclu intră și transformarea în animale pentru a se atinge, țelul final purificarea Nirvanei. Întreg șirul reîncarnărilor se numește Karma.

La autorul nostru au loc șapte reîncarnări, toate umane, petrecute pe canavaua unei viziuni proprii, pornită de la androginul lui Platon--despre el relatează Aristofan în Symphosion--la părțile lui ce se caută pe șirul a nenumărate generații, terminând prin a se contopi în forma lor primară, unică, în lumea iubirii ideale și cerești.

Rebreanu ca și Flaubert, se trudește să descrie avatarurile perechilor pornite să se caute, într-o ambianță cât se poate de realistă, în ea visul nu-și găsește nici un pic de loc, de-aceea trăim o violentă distanțare de fantasticul Sărmanului Dionis al lui Eminescu sau de alte povestiri ale genului, tip E.T.A. Hoffmann sau Edgar Allan Poe.

În cel mai drag roman al său, ADAM ȘI EVA, Liviu Rebreanu își desvoltă cea mai proprie facultate creatoare: cu spiritul observatorului obiectiv, sub haina unui iresproșabil verism, își deapănă subiectele mitologice și le rezolvă într-o manieră cu

totul originală, bine subliniază acest lucru Romulus Vulcănescu, în opera sa mai sus citată. Și desigur că nu-și permite nicio clipă din exaltările teosofice ale lui Balzac din Serafita sau din pățaniile tânărului Louis Lambert.

În aceeași manieră, noi am numi-o vocație mitică, a tratat Liviu Rebreanu în romanele sale și lumea satului, numai că acolo mitologicul era intrinsec legat de acțiunea propriuzisă și oamenii ei, realitate pe care am încercat să o schițez în cele de mai sus.

Așadar s'ar cuveni să dăm o atenție mult mai mare romanului ADAM ȘI EVA, cel puțin să-l încadrăm în curentul creației rebreniene ca pe o coloană sau pivot de susținere al ei.

Și astfel ajungem la ultima operă, obiect al preocupării mele, Ciuleandra.

Subiectul este destul de obișnuit, dacă-l percepem prin narațiunea criticului așezat în metropola țării, G. Călinescu, stăpânit de-un dispreț total pentru țărănime.

Pe urmele Strigoilor lui Ibsen, ca să regenereze sângele sleit al unei familii vechi boerești, tatăl are grijă s'o educe pe fata de țăran, Mădălina, ca pe-o doamnă sortită, să fie, soția fiului său Puiu Faranga. Acesta din urmă după ce-o cunoaște pe Mădălina în timpul jocului Ciuleandra, o ucide, în aparență, nemotivat precis. Internat într-un ospiciu pentru a fi declarat iresponsabil, sub observația unui psihiastu pretendent și el la mâna Mădălinei, ca simplu fiu de țăran, Puiu Faranga înnebunește de-a binelea jucând tot timpul din ce în ce mai îndrăcit, Ciuleandra.

Criticii nu s'au ocupat prea atent de cazul romanului rebrenian și când totuși i-au dat o mică atenție, l-au remarcat pentru finețea analizei sale pato-psihologică, sondaj al subconștientului și al patologicului psihic. Ciuleandra ca joc provocator al morții explică sfârșitul altfel nemotivat logic, al fetei Mădălina. Pe această cale Rebreanu a fost comparat cu prozatorii ruși, în general însă exegeza, să-i zicem cultă, rațional-pozitivistă, se păstrează departe de esența problemei.

Este meritul lui Romulus Vulcănescu în cartea sa asupra Mitologiei române, de a fi amintit romanul Ciuleandra în cadrul fenomenului horal descris în altă parte de el. Foarte pe scurt definit, hora ca dans reprezintă unul din cel mai caracteristic mod de a se manifesta cultural, în spirit, al poporului român, încă din cele mai vechi timpuri, după părerea autorului, fenomenul horal apare ca o fundamentală componentă a matricei creatoare românești înaintea spațiului mioritic și a sofianismului religios ortodox descoperite în subconștientul colectiv național de filozoful Lucian Blaga.

Fără să purcedem la discuții mai detaliate--nu acceptăm ca justă critica adusă filozofului L. Blaga de pildă--subliniem în contextul dat, că hora, ca un însemn ancestral venit din trecuturi depărtate, o găsim jucată și în palatul din Cnosos al Cretei. Iată cum o descrie Homer în Cântul al XVIII-lea al Iliadei, tradus de minunatul nostru homerid G. Murnu, într-o scenă făurită de Hefaistos pe celebrul scut al lui Ahile.

Mai făurește pe scut el meșterul încă și-o horă
Tocmai ca hora ce-n marea cetate la Cnosos odată
Pentru pletoas-Ariadna vestitul Dedal a făcut-o
Tineri acolo și fete bogate în boi o mulțime
Joacă împreună în cerc cu mâinile prinse deodată.
Fetele toate cu gingașa rochie de in și flăcări
Bine țesute vesminte ce scânteie blând ca oleiul
Ele au concieri pe cap, frumoasă podoabă de aur,
Dânșii au săbii de aur la chingă de argint atârinate.
Joacă cu toți. Și aci ndemânatic și iute savantă
Hora nvârtind ca o roată ce-o mișcă de-o ncarcă
cu mâna-i
Meșter olarul, aci în șiraguri se saltă mpotrivă.
Lumea ndesită înconjură hora cea plină de farmec
Și se desfată privind. De zei luminat cântărețul
Zice din liră ntre ei. Și n vreme ce cântecul sună
Se învârtesc doi ghiduși, se dau tumba în mijlocul
gloatei.

E prezentat dansul-horă, compus de Dedal pentru pletoasa Ariadna, fiica Pasifăi și a lui Minos, "învârtit ca roata ce-o mișcă cu mâna-i olarul", într-un cadru luminos, festiv, adevărat ritual sărbătoresc, cei ce-l executau pe sacrele scene ale Cnososului sau Phestosusului, își desfătau și-și linișteau sufletul, al lor și al mulțimii din jur. Intre ei, inspirat de zei, cântărețul zice din liră, pe când doi ghiduși se dau de-a tumba în mijlocul gloatei.

Tabloul animat baroc și puternic colorat, parcă ar aparține unei chermese campestre semnată de flamandul Rubens.

În acest fel se manifestă influența normală a dansului-joc, oricât de sălbatec învârtit, asupra celor ce păstrează măsura și euritmia și îi respectă armoniile interioare.

Euripide în tragedia Bacantele demonstrează unde poate duce excesul, până la patologic al dansului orgiei dionisiace. De-o parte Agaue, bacanta practicantă a cultului până la demență, de cealaltă parte, fiul Pentheus nu vrea să participe la sărbătorire, disprețuiește dansul. Din ciocnirea contrariilor reese desnodământul tragic: mama în plin rash euforic își omoară fiul, îl pedepsește în numele zeului ofensat pentru neparticiparea sa la cultul ce i se dedică. Așa va fi pedepsit și nevinovatul Hypolit, slujitorul castei Diana-Artemis, de zeița iubirii Afrodita cât și Orfeu când după pierderea Euridicei în infern întoarce spatele ceremonialului bachic, femeile respinse înfuriate îl sfâșie, aruncându-i capul și lira în mare. De aici legenda că ele acostând pe insula cea albă, Lesbos, vor reînvia într-un templu al lui Apollo, lăcaș minunat al poeziei lirice elene dusă pe culmi nebănuite de Alceu și mai ales Sappho.

În romanul Ciuleandra cele două tabere sunt reprezentate prin Puiu Faranga și Mădălina. Primul observă fata la joc și își dă seama că vitalitatea acesteia îi va fi, de bună seamă, fatală. Deci ca să nu fie ucis, spiritul, de conservare îl determină pe Puiu, foarte bine judecat și motivat să se grăbească, să i-o ieie înainte, deci își lichidează partenera.

Pentheus o omoară în acest caz pe Agaue și totuși Puiu nu este salvat, cum s'ar crede, fiindcă dansul Ciuleandra posedă legile și forța sa. Izvorât din adâncurile cele mai innegurate ale orgiilor trace (bacantele ucigătoare ale lui Orfeu sunt femeile trace) jocul pune stăpânire pe cel vizat, intră în el și-l prind într-o horă drăcească, înnebunindu-l: din ritual și dans ceremonial, purificator și aducător în preajma serenă a divinității, Ciuleandra se transformă în coree patologică, dansul lui St-Gilles, exact ca la rătăcitele jertfitoare ale lui Euripide.

Până la urmă cu siguranță Ciuleandra îl va lichida pe Faranga, astfel că momentul nu-i numai mitic ci și magic, acceptăm că explorările lui Liviu Rebreanu de astă dată, cunosc profunzimi neobișnuite, coboară pe drumul sângelui mult înapoi către origini.

Se observă neîndoios că fără cunoașterea înțelesurilor mitice ale dansului, m'am trudit să schițez pe unele, cuprinse sub noțiunea fenomenului horal de Romulus Vulcănescu, greu am putea percepe mesajul intim al romanului Ciuleandra.

Sadoveanu în povestirile sale, ca de pildă Noptile de sanziene, de multe ori insistă asupra îrsușirii nu numai a oamenilor dar și a lucrurilor sau a anumitor gesturi ale lor de-a influența mersul rațional al evenimentelor, nu în cele din urmă ele pot fi dirijate prin descântecul spus sub lună plină al solomonarului.

Dacă mai adaogăm la ele și povestirile lui Vasile Voiculescu, vom fi convinși că o lume mitică nu poate fi percepută decât însușindu-ne modul ei de-a gândi, asta chiar atunci când cum e cazul lui Liviu Rebreanu căutăm să fim cât mai realiști posibil.

E prezentat dansul-horă, compus de Dedal pentru pletoasa Ariadna, fiica Pasifăi și a lui Minos, "învârtit ca roata ce-o mișcă cu mâna-i olarul", într-un cadru luminos, festiv, adevărat ritual sărbătorească, cei ce-l executau pe sacrele scene ale Cnososului sau Phestosusului, își desfătau și-și linișteau sufletul, al lor și al mulțimii din jur. Între ei, inspirat de zei, cântărețul zice din liră, pe când doi ghiduși se dau de-a tumba în mijlocul gloatei.

Tabloul animat baroc și puternic colorat, parcă ar aparține unei chermese campestre semnată de flamandul Rubens.

În acest fel se manifestă influența normală a dansului-joc, oricât de sălbatec învârtit, asupra celor ce păstrează măsura și euritmia și îi respectă armoniile interioare.

Euripide în tragedia Bacantele demonstrează unde poate duce excesul, până la patologic al dansului orgiei dionisiace. De-o parte Agaue, bacanta practicantă a cultului până la demență, de cealaltă parte, fiul Pentheus nu vrea să participe la sărbătorire, disprețuiește dansul. Din ciocnirea contrariilor reese desnodământul tragic: mama în plin rash euforic își omoară fiul, îl pedepsește în numele zeului ofensat pentru neparticiparea sa la cultul ce i se dedică. Așa va fi pedepsit și nevinovatul Hypolit, slujitorul castei Diana-Artemis, de zeița iubirii Afrodita cât și Orfeu când după pierderea Euridicei în infern întoarce spatele ceremonialului bachic, femeile respinse înfuriate îl sfâșie, aruncându-i capul și lira în mare. De aici legenda că ele acostând pe insula cea albă, Lesbos, vor reînvia într-un templu al lui Apolo, lăcaș minunat al poeziei lirice elene dusă pe culmi nebănuite de Alceu și mai ales Sappho.

În romanul Ciuleandra cele două tabere sunt reprezentate prin Puiu Faranga și Mădălina. Primul observă fata la joc și își dă seama că vitalitatea acesteia îi va fi, de bună seamă, fatală. Deci ca să nu fie ucis, spiritul, de conservare îl determină pe Puiu, foarte bine judecat și motivat să se grăbească, să i-o ieie înainte, deci își lichidează partenera.

Pentheus o omoară în acest caz pe Agaue și totuși Puiu nu este salvat, cum s'ar crede, fiindcă dansul Ciuleandra posedă legile și forța sa. Izvorât din adâncurile cele mai innegurate ale orgiilor trace (bacantele ucigătoare ale lui Orfeu sunt femeile trace) jocul pune stăpânire pe cel vizat, intră în el și-l prind într-o horă drăcească, înnebunindu-l: din ritual și dans ceremonial, purificator și aducător în preajma serenă a divinității, Ciuleandra se transformă în coree patologică, dansul lui St-Gilles, exact ca la rătăcitele jertfitoare ale lui Euripide.

Până la urmă cu siguranță Ciuleandra îl va lichida pe Faranga, astfel că momentul nu-i numai mitic ci și magic, acceptăm că explorările lui Liviu Rebreanu de astă dată, cunosc profunzimi neobișnuite, coboară pe drumul sângelui mult înapoi către origini.

Se observă neîndoios că fără cunoașterea înțelesurilor mitice ale dansului, m'am trudit să schițez pe unele, cuprinse sub noțiunea fenomenului horal de Romulus Vulcănescu, greu am putea percepe mesajul intim al romanului Ciuleandra.

Sadoveanu în povestirile sale, ca de pildă Noaptea de sanziene, de multe ori insistă asupra însușirii nu numai a oamenilor dar și a lucrurilor sau a anumitor gesturi ale lor de-a influența mersul rațional al evenimentelor, nu în cele din urmă ele pot fi dirijate prin descântecul spus sub lună plină al solomonarului.

Dacă mai adaogăm la ele și povestirile lui Vasile Voiculescu, vom fi convinși că o lume mitică nu poate fi percepută decât însușindu-ne modul ei de-a gândi, asta chiar atunci când cum e cazul lui Liviu Rebreanu căutăm să fim cât mai realiști posibil.

Pe acest pilon categorial, se înalță vocația mitică a romanelor lui Rebreanu, lui i se datorează și marea cât și slăbiciunea--pentru cei neinițiați cu precădere--ale operei lui Liviu Rebreanu. Căci dacă iar o subliniem, Mihail Sadoveanu, Vasile Voiculescu sau Mircea Eliade în povestirile lor, dezvoltă direct teme mitologice, la autorul nostru miticul rămâne după faptele zugrăvite întocmai, constituie o aureolă a lui, pentru cine nu știe să-l caute, îi rămâne ascuns în umbră.

Prin urmare se poate trage o concluzie cât se poate de temeinică: așa cum cel ce vrea să pătrundă epopeele lui Homer sau tragediile antice, este necesar să cunoască datinile și credințele poporului elen, tot astfel se întâmplă și cu romanele lui Liviu Rebreanu, pentru a fi interpretate fidel, este de nevoie ca mai întâi să se familiarizeze cu mitologia românească, în primul rând cu modul de-a gândi al țaranului român.

Aș mai dori să adaog că acțiunea romanelor rebreniene nu este condusă de necruțătorul, aflat de-asupra zeilor, Fatuum elen ci în primordial de marele necunoscut, misterul blagian, taina nunții mioritice.

Cum îl arată pozele și l-au cunoscut părinții noștri, Liviu Rebreanu avea înfățișare impunătoare, părul alb pieptănat cu grijă la o parte era al Carpatului acoperit de zăpadă, iar achii albaștrii purtau în ei apele cerului unde veneau să se adape căprioarele din vis, solii meditațiilor și inspirației nocturne.

Și totuși în pieptul acestui senator roman sau preot al lui Zamolxe, ardea un foc necruțător. Asemenea aezilor divini, Homer și Stesichoros, orbi fiindcă au intrat prin cântecele lor în secretele zeilor, unul era și frumoasa Elena fiica lui Jupiter și a Ledei, Liviu Rebreanu în fiecare lucrare își lasă câte ceva din propria-i ființă fizică. Așa se face că s'a consumat ca o jertfă sacră adusă pe muntele sfânt de Meșterul Manole, părăsind cele pământesti încă în plină maturitate, cu puțin ani mai mare ca Balzac.

S'a frânt deci ca un stejar falnic, prin operă
și-a lăsat spiritul să dureze mai departe în
Panteonul culturii țării sale.

Asupra acesteia, la încheiere ași mai spune că
vocația mitică a romanelor lui Liviu Rebreanu își are
rădăcinile adânc înfipte în pământul său natal cu
toți oamenii lui, leagănul românului de totdeauna,
Transilvania, numai prin aceste surse ale nemuririi
poporului său, își găsește el ca scriitor locul în
universalitatea cuvenită și recunoscută marilor
creatori.

12 Mai 1987

OVIDIU VUIA

Portrait of Ovidiu Vuiu, a Romanian writer and journalist, looking thoughtfully at the camera.

CUM SĂ FACI PORTRETUL UNEI PĂSĂRELE

Incepe prin a picta mai întâi o colivie
cu porțița deschisă
apoi pictează câte ceva drăgălaș,
simplu,
frumos,
și folositor
pentru păsărică.
După aceea, sprijină pânza de un copac
fie într-o grădină
fie într-o pădure
sau în desișul unui codru
ascunde-te apoi cu grije în spatele unui copac,
taci din gură și nu te mișca.

Câte odată, păsărica vine repede,
dar câte odată, trebuie să treacă mult timp
până să se hotărească să vină.
Nu te descuraja așteptând,
chiar dacă trec ani, tu așteaptă,
deoarece graba sau încetineala
cu care păsărica vine
nu are nimic de a face
cu reușita tabloului tău.

Când în fine păsărica vine,
dacă mai vine,
tu, cufundat în cea mai adâncă tăcere,
așteaptă ca ea să intre în colivie
și după ce a intrat,
închide binișor porțița cu penelul,
apoi,
șterge una câte una gratile coliviei,
însă ai grije ca nu cumva să atingi vreuna din penele ei.

Fă apoi portretul arborelui,
alegând pentru păsărică
cea mai frumoasă ramură
și continuă să pictezi verdeața frunzișului, prospețimea
vântului,
pulberea aurie a soarelui,
și zumzetul găzelor din iarbă în zăpușeala verii
și acum, în fine așteaptă ca păsărica să se hotărească
să cânte.

Dacă după toate acestea
păsărica nu vrea să cânte
să şti că este un semn rău,
un semn că tabloul nu e bine făcut;
dar dacă ea cântă, e un semn de bine,
înseamnă că poţi să semnezi tabloul
şi atunci smulge cu mare grije
una din penele păsăricii
şi semnează-ţi numele într-un colţ al tabloului.

JAQUES PRÉVERT

(tradus de Georgia Tennyson)

Câte ceva despre autor.

Acest adorabil poem scris prin 1948 de poetul francez Jaques Prévert (1900-1977) este de o simplitate fermecătoare, plin de imaginaţie şi prosepţime. Poetul a împletit fantezia sa anticonformistă cu stilul popular. În acest poem, Prévert arată într-o formă alegorică, riscurile acelora care în loc să fie preocupaţi de materie, se străduie ani şi ani sau chiar toată viaţa ca să realizeze un ideal. Eroismul lor este impresionant, deoarece pornesc fără să aibă cea mai mică certitudine că vor reuşi vreodată. Acest sensibil poet, autor al volumelor de poezii PAROLES, (de unde face parte şi poezia de mai sus) LA PLUIE et LE BEAU TEMPS a fost şi un foarte apreciat scenarist. El a scris scenariile câtorva filme franceze care s-au înscris de mult pe lista capodoperilor cinematografilei universale, fiind considerate clasice. Citez doar vre-o două care au fost vizionate şi în România. "Les enfants du paradis" (doua părţi) şi "Les visiteurs du soir". În prezent, aceste filme sunt incluse în repertoriul Muzeului de Artă Modernă din New York ca şi în al celor mai selecte cinematoci.

Georgia Tennyson

ŞAPTE CULORI

Alb

tu ploaie de iarnă ce cazi peste daci
ne ştii oful şi-amarul--
de ce taci?

Albastru

culoare celestă sortit ţi-a fost ţie
să fii uniformă
pentru miliţie...

Galben

culoare de soare, din cer
stele mai mari sau mai mici
de-ofiţer

Kaki

amintiri dintr-o lume nebună
cu tunuri şi tancuri, şi goarne
ce sună

Negru

cu ochelari de soare ce mă dor,
cu alb baston (cu ochi)--
un biet nevăzător...

Roşu

e sânge, sânge, mult sânge
În Europa de est
care plânge

Verde

culoarea lujerului ce se nălţă--
clorofilă şi
speranţă...

Ionel ONEŢ

TATAL MEU (1918 - 1988)

În pribegie, peste mări și țări
Și părăsind ce am iubit odată,
Trecutul îmi răsare uneori
Și-aruncă raze'n calea-mi zbuciumată.

Mă năpădesc din vremuri amintiri,
Imagini vii ce nviorează viața,
Ce mă'nsoțesc în nopțile senine
Sau imi imprimă ritmul dimineții.

Te văd în tinerețe la Paris,
Distins printre studenți la învățătură.
Apoi în înfruntări pentru Ardeal,
Schimbând cuvântu'n aprigă armură.

Descins ca neam, din Munții Apuseni
Purtai în vine sange de tribun,
Te-ai războit ades pentru dreptate,
Pe vadul clar al crezului străbun.

Ai apărut mereu în tribunale,
Pe cei loviți de bici și de minciună,
Servind loial înaltele altare
Anunțător de har și veste bună.

Îmi amintesc apoi când ai plecat
În urma arbitrajului barbar,
Să ocrotești pe cei abandonți
În masa milenarului viespar.

Icoana ta e pentru mine razim,
Far luminos în negurile sure,
O ancoră pe-o mare furtunoasă,
Rău cristalin în margini de pădure.

Te-ai stins în drama neamului atins
De nenoroc și crunte dușmăanii,
Dar ai luptat cumul tă înverșunare
La învierea sfintei României.

Maria Giurgiu

J. N. MANZATTI

MOARTEA DURERII

NGHESUITA între rubrica mon-
denă și cronica sportivă a unei
gazete franceze din Buenos
Aires, o știre laconică prezen-
tată cu litera minusculă a "Mi-
cii Publicității", anunță o des-
coperire epocală: *un nou pro-
dus care "omoară durerile" a
fost pus la dispoziția spitale-*

lor britanice.

Știrea a trecut neobservată. Nu am mai vă-
zut-o sau auzit-o comentată de nimeni, nicăieri.
Ce mai înseamnă astăzi simpla descoperire a
unui medicament, pe lângă frenezia provocată
de sosirea unor ași ai volanului ori de victoria
răsunătoare a pumnilor negrului Archie Moore,
care și-a doborât adversarul însângerat cu o lo-
vitură bine croită la falcă!

Notița este totuși extraordinară. Într'adevăr
în Statele Unite, după îndelungate studii și cer-
cetări, s'a ajuns la realizarea *efocainei* (astfel se
denumește remediul), un preparat care adminis-
trat sub formă de injecții înainte și după apli-
carea anesteziei, *suprimă orice senzație de du-*

rere post-operatorie, pe timp de 20 de zile, în regiunea unde s'a făcut o intervenție chirurgicală.

Produsul experimentat de mai bine de un an în Statele Unite, a dat rezultate pozitive în toate cazurile, astfel că s'a decis fabricarea pe scară întinsă, putând fi distribuit chiar în străinătate. Precum spuneam mai sus, spitalele britanice îl posedă.

* * *

ESTE interesantă tendința omenirii de a minimaliza efortul intelectual. E normal ca masele să-și afirme atașamentul pentru tot ce reprezintă forță fizică. Atletul este zeificat în dauna cărturarului, a creatorilor, a oamenilor de știință. Eroul modern se recrutează mai mult dintre oamenii cu mușchi puternici. Adeseori eroismul se măsoară după importanța daunelor cauzate: o bombă bine plasată, atrăgând uciderea a sute sau mii de adversari, un pumn ce sparge arcada sau strivește ficatul.

Există o înclinație aproape funciară a individului de întotdeauna către violență. Durerea *ce-luialt* stârnește voluptatea noastră. Am descoperit adesea fenomene de delir colectiv provocate de simpla suferință a celui înfrânt. Mulțimea se solidarizează cu individul puternic, deși legile eternei omenii cer ajutorarea slăbănogului, a celui în suferință.

Asistam cândva, sunt de atunci mai bine de 30 de ani, la un match de box în Arenele Romane din București. Nu mai știu cum se numeau adversarii; pare-mi-se că pe unul îi chema Dumitrescu. Era un băiat de vreo 21 de ani, subțirel, înalt, cu figura delicată ce contrazicea flagrant profesiunea sa atât de dură. Fusese campion amator al categoriei respective, când

fu chemat să îndeplinească serviciul militar. La apariția în ring a fost salutat frenetic de ovățile mulțimii. Rutinat și tehnic, porni încrezător la luptă, aplicând adversarului câteva lovituri bine plasate, spre mulțumirea publicului care îi încuraja efortul cu aclamații și urale. Dar la un moment dat, un pumn al omului din față, înșurubat ca o măciucă sub bărbie, l-a culcat fulgerător pe spate, făcându-l să se lovească puternic cu capul de podea. Arbitrul începu să numere. Un doi-trei-patru-cinci... Vacarmul era înspăimântător, publicul huiduia și fluera tocmai *pe cel căzut*.

Dumitrescu s'a ridicat anevoie, cu desăvârșire aiurit, bălăbănindu-se pe picioare și sprijinindu-se de corzi. Simpatia publicului trecuse spontan de partea celui mai tare. Durerea vie ce se cetea pe fața omului doborât, *provoca indignarea*. Adversarii se angajară din nou, dar pentru scurtă vreme. În fața potopului de pumni ce loveau din toate părțile, Dumitrescu nu mai riposta. Arca-dele deschise, umerii obrazului tumefiați și sparți gâlgăiau de sânge, încât și adversarul său părea muț în cerneală roșie până la brâu, din pricina "îmbrățișărilor" provocate de nobilul sport.

Publicul trăia o adevărată frenezie. Delirul era unanim. Uitănd de simpatia cu care îl salutase întru început pe Dumitrescu, își încuraja noul idol. Acesta n'a așteptat prea mult. Trăznind o lovitură în stomac, urmată de alte câteva în torace, și-a doborât adversarul. Dumitrescu a îngenunchiat cu capul în piept, apoi s'a prăbușit svârcolindu-se, pentru a se întinde inert, cu fața la pământ, însemnând podeaua cu dăre mari de sânge. Arbitrul începu numărătoarea obligatorie. Un-doi-trei-patru... Dumitrescu nu se putea clinti. Cinci-șase-șapte... Nici o mișcare. Urletele publicului ajunseseră la paroxism. Invecți-

vele, insultele, plouau de pretutindeni. acuzând pe cel căzut de lipsă de sportivitate... Opt-nouă-zece... out!

Dumitrescu rămase lungit pe podea, iremediabil învins. Declarat victorios prin knock-out, adversarul părăsi ringul în delirul mulțimii. Aceleași urlete, însă de dispreț întovărășiră pe Dumitrescu, care purtat pe brațe de secunzii săi, sângerând pe nas și pe gură, sub iureșul celor mai crâncene injurii și huiduieli ce mi-a fost dat să aud vreodată, părăsea arena. Strigătele de "tălhărie", "lașitate", au ținut minute în sir, până când spekerul reuniunii suindu-se pe ring, anunță cu vocea emoționată: "Doamnelor și domnilor! Reuniunea se suspendă. Dumitrescu a murit chiar acum, în urma unei violente hemoptizii".

S'a aflat apoi că boxeurul Dumitrescu, plecat la oștire, contractase o tuberculoză pulmonară în timpul serviciului militar. Trimis în concediu de odihnă la București, sărac și nevoiaș, acceptă propunerea unui manager de a înfrunta un adversar, în schimbul unei burse de 2.000 de lei. Scăpând de vigilența controlului medical, se suise încrezător pe ring. Își dădea viața cu plămânii slăbeteați de pumnii adversarului și în suprema huiduiață a unui public feroce, același care se închină smerit în biserică sau lăcrimează transfigurat la concertele simfonice.

* * *

PASTEUR, Fleming, Waxman sunt cunoscuți doar de confrăți sau de inițiați. Cât despre descoperitorul efocainei, nu i s'a făcut acestuia în preară nici măcar onoarea publicității obligatorii. Numele său nu apare nicaieri. Desigur savantul ignorat de mulțime s'a trudit ani în sir, cu sute de nopți de veghe, poate o întreagă viață, spre a pune la îndemâna umanității descoperirea epocală: suprimarea suferinței,

omorârea durerii. Nici nu vom ști dacă e scund sau înalt bătrân sau tânăr, fiindcă fotografia sa nu este oferită contemporanilor. În schimb se cunosc în amănunte orice detalii despre campionii boxeuri și luptătorii ce-și dătoresc gloria loviturilor, nimicirii sau îndurerării adversarului.

Desigur că și sportul, adesea necesar, dar uneori inutil, violent sau dureros, își are în afară de admiratori și un istoric care însă nu are nimic a face cu istoria.

Adevărata istorie universală (noțiune ce nu face la plural *istorii universale*) va cataloga la loc de onoare pe acel ce fără a deține pumnii lui Dempsey ce au semănat durerea și sângele în obrajii adversarilor, s'a trudit cu creerul ostent și trupul firav să vindece, să curme suferința și să omoare durerea. Pe inventatorul efocainei, erou al umanității.

"Ciobănaș cu 300 sute de oi"

I

Aceiași forță ține universul
Acelaș suflu leagă tainic firea,
Un zbor de pasări sau un zvon de codru
Se mișcă'n ritm cu toată omenirea.

II

"Când rupi o floare'n haina ei regală
"Tu stinghereși mișcarea unei stele,
Și orice act ce secără viața
Descinde tot ce-i nobil sub zăbrele.

III

Toreadorul își înfige lama
În corpul cald de taur care moare,
Și-arena se ridică în delirul
Unui "progres" de tragică grandoare.

IV

Speculatori aruncă hrana'n mare
Spre a menține-un preț de spoliere,
Când milioane de copii se uscă
Incovoiați de foame și durere.

V

Din răsărit vin gemete și moarte
Cruzimea se revarsă'n valuri dure,
Se sting popoare'n temnițele roșii
Și cad cum cade bradul sub secure.

VI

S-au construit în aer Turnuri Babel
Mașini celebre fulgeră pământul,
Dar inima rămâne împietrită
Și dragostea-i mai firavă ca vântul.

VII

Progresul urcă spre zenit năvalnic,
Credința-și seacă zi de zi isvorul,
Se rupe giulgiul alb al nemuririi
Ne răstignim din nou Mântuitorul.

ARDEALUL

de Mircea Dem. Rădulescu

Al nostru e: Pământ din vechiu pământ
Si sânge din latinul nostru sânge.
E trup și os din osul nostru frânt,
Un dor avem în el și-i cel mai sfânt
Si nimeni astăzi nu ni-l poate'nfrânge.

I-am moștenit tot dreptul din părinți.
La șoapta lui ni se'nfioară buza.
În lutu-i plămădit de suferinți,
Strămoșii frământatei noastre ginți
Dorm îngropați la Sarmisegetuza.

Al nostru e și nu al vostru, Huni,
Ce-ați năvălit de dincolo de Nistru
Călcând în goana cailor nebuni
Peste mormântul marilor străbuni
Și i-ați trezit cu-al vostru răs sinistru.

Voi colb și pleavă sunteți venetici,
Din hoardele barbarului Atila;
Noi scutul Romei l-am înfipt aici,
O! Pentru marii noștri mucenici,
Voi niciodată n'ați știut ce-i mila.

Dar va suna și ceasul de apoi,
Să vă chemăm la dreapta judecată.
Ca uraganul năvăli-vom noi!
Sunați semnalul, goarne, de război,
Năpraznică va fi a noastră plată.

Se va'ngrozi poporul de mișei,
Vor tremura ca'n temniți vinovații,
Ne vom lupta cu înverșunări de lei:
Si dacă'n drum ne-or sta zăgaz Carpații,
Vom dărâma Carpații peste ei!

Vom năvăli ca un dezastru mare
Ii vom călca'n copitele de cai,
Sub roatele de tunuri și de care,
Să știe Ungurii că'n fiecare
Din noi răsare aprigul Mihai.

O! noi cunoaștem bine vechiul drum
Tăiat de legiuni și țara toată
Se scoală azi ducând potop și scrum,
Si din mormânt cer răzbunare-acum
Martirii noștri ce-au murit pe roată!

Al nostru e; îl vrem și pentru el
Porni-vor și moșnegii dela vetre.
Il vrem, îl cerem, e supremul nostru țel
Si vai de trădător și de mișel,
Că-l vom scuipa și-l vom goni cu pietre.

Alba Iulia — one of the gates of the Citadel

PE DUNĂREA DURERII

Se golește ȚARA!
Neamuri stors de vlagă
pe a morții targă
în cătușe grele
fără soare lună
stele--
fără fericirea, floare!

Se golește ȚARA!
Amarul se ntinde--
sub streășina serii
nu s'aud colinde
pe Dunărea durerii.

Se golește ȚARA!
pân' și câinii fug
după libertate
spre altă cetate.

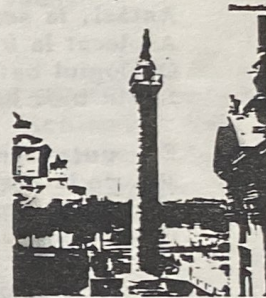
Se golește ȚARA!
jugul greu apasă
ici și coala vezi
schelete la masă
cu nimic pe masă....

Se golește ȚARA!
De sub cer umil--
plecând în exil
feciorii, bătrânii
purtând steag vevolta
Ce-o semănară, muscalii
păgânii.

Se golește ȚARA!
Sbuciumând Carpații
mor florile toate--
prin negrele temniți
eroic, se sting
stejarii, brazii
vulturii frații.

Prin negrele temniți

Trojan's Column

ALEXANDRU ȘICISTREANU
São Paulo, Brasil

Parodia de mai jos--tragi-comică--ne-a fost trimisă de către un cititor și bun sprijinitor al BUCURINUI CR spre publicare. Tonul ei este viu, hazliu și cât se poate de descriptiv.

SOACRA LUI ȘTEFAN CEL MARE...

Pe o stradă îngustă, într'un bloc recent,
Unde bate vântul și-i pe jos curent
Tânăra nevestă plânge și suspină
Că-i oprită apa și nu e lumină.

N'a făcut mâncare că n'a avut foc,
Este frig în casă, iară gaze ioc,
Și caloriferul nu e cald de loc.

Astăzi, la serviciu, soțul ei iubit,
A plecat la 6 și n'a mai venit.
Orologiul bate noaptea jumătate
Iar în bloc în ușă, oare cine bate?

Eu sunt, mamă soacră, sunt făcut covrig,
Vin de la serviciu și sunt mort de frig,
Închețat sunt tare, trist și nemâncat,
Că am stat la oase și n'am apucat.

La coadă la ouă, optimist am stat,
Dar până la mine s'au și terminat.
Încercai norocul chiar și la mălai
Și apoi o oră am stat la tran vai.

Tânăra nevestă fuge să-i deschidă,
Însă mama soacră din balcon îi strigă:
Ora e târzie, ești un derbedeu.
Unde ți-e chenzina; Nu-ți sunt soacră eu.

Ce sunt eu de vină dacă soarta-i crudă,
Și-am muncit ca boul pe 50%.
Dar munca prestată nu e în zadar,
Fiindcă, eu, la slujbă sunt și proprietar.

Am venit acasă să mă încălzesc
Și să fac o baie, să mă dezmoțesc.
Al venit degeaba îi răspunse soacra.
Fiindcă nu-i căldură și-i oprită apa.

Du-te la serviciu și de-o fi să mori.
Vine sindicatul cu'n buchet de flori.
Și-ai să simți atunci, chiar de la gropar
Unde ești, tu, dragă, beneficiar.

TĂLMĂCIRI

din LIRICA

UNIVERSALĂ

VICTOR HUGO ADOLESCENT
Portrait par Devéria (collection Louis Balthus).

VICTOR HUGO

(1802-1885)

Este un autor romantic. Împreună, cu Friedrich von Schiller, George Gordon Byron, Percy Bysshe Shelley, Alessandro Manzoni, José de Espronceda, Aleksandr Pușkin și

Adam Mickiewicz, Victor Hugo reprezintă aripa revoluționară a romantismului european. Poemele, dramele și romanele lui Victor Hugo arată revolta autorului față de regimurile despotice, simpatia sa pentru aceia care luptă împotriva nedreptății, năzuința sa spre libertate, speranța într'un viitor fără abuzuri și fără asupriri.

Victor Hugo este cel mai mare poet al Franței. Este cel mai mare poet liric, cel mai mare poet epic și cel mai mare poet satiric. Unii cititori îl admiră pe François Villon alții îl preferă pe Charles Baudelaire sau pe Paul Verlaine, dar marea, imensa majoritate, îl iubește pe Victor Hugo. Capodoperele sale poetice, adunate într'un singur volum, ar constitui cea mai frumoasă carte de versuri din câte au apărut vreodată. Nu numai în Franța, ci în întreaga lume.

Victor Hugo s'a născut la Besançon, unde a rămas până la vârsta de patru ani. După aceea, însoțindu-și mama, pleacă, împeună cu cei doi frați ai săi, în Italia, la tatăl său, care, ca ofiter în

armata lui Napoleon, fusese cedat lui Joseph Bonaparte. În 1808, când fratele împăratului Franței trece de la tronul celor Două Sicilii la tronul Spaniei, Colonelul Hugo, transferat la Madrid, se vede nevoit, din cauza situației nesigure în care se găsea peninsula iberică, să-și trimită familia în patrie. Doamna Hugo, înapoiindu-se în Franța, se stabilește, împreună cu cei trei băieți, în cartierul Saint-Jacques din Paris, într-o vastă clădire care a fost înaintea Revoluției o mănăstire de călugărițe.

La începutul anului 1811, după ce a fost avansat la gradul de general și a primit titlul de conte, Leopold Hugo își cheamă familia la Madrid. Băiatul cel mai mare, Abel, devine paj al regelui Joseph iar ceilalți doi, Victor și Eugène, sunt trimiși la Colegio de Nobles, unde învață până la sfârșitul anului următor, când din cauza insurecției, trebuie să părăsească Spania.

Abel, care, între timp, a obținut gradul de sublocotenent, rămâne cu tatăl său, iar Victor și Eugène se înapoiază cu Doamna Hugo la vechea lor locuință din Paris și continuă educația în familie. După căderea lui Napoleon, când generalul Hugo, îndepărtat din armată, se separă de soție și se stabilește la Blois, Doamna Hugo, nemai putând să păstreze mănăstirea, închiriază o locuință modestă, iar Victor și Eugène sunt trimiși mai întâi la o școală particulară, iar după aceea la liceul Louis-le Grand. Încă de pe băncile școlii, Victor Hugo, încrezător în talentul său, manifestă intenția de a se afirma ca scriitor. Educat de mama sa în spiritul regalismului și al catolicismului, el își alege ca model pe Chateaubriand, cel mai mare autor al epocii. Într-un caiet al său, ambițiosul elev notează aceste cuvinte: "Je veux etre Chateaubriand ou rien". Mențiunea pe care o obține la un concurs poetic al Academiei Franceze și premiul Jocurilor Florale ale Academiei din Toulouse îi întăresc convingerea vocației.

După absolvirea liceului, Victor Hugo este indemnat de tatăl său să urmeze Școala Politehnică. Dar el refuză. Acela care a fost denumit de Chateaubriand "l'enfant terrible" se decide să se consacre literaturii. În 1822, el publică ODES ET

POÉSIES DIVERSES; prima sa culegere de lirice. Ca discipol al lui Chateaubriand, Victor Hugo glorifică aici tronul și altarul, cele două lucruri pe care le-a urât Revoluția. Ludovic al XVIII-lea, apreciind sentimentele tânărului poet, îi acordă o pensie regală.

Având existența asigurată, Victor Hugo se căsătorește cu Adèle Foucher, cu care se logodise cu trei ani în urmă, și se decide să-și continue activitatea literară. În 1824, după moartea lui Ludovic al XVIII-lea, urmează la tron Carol al X-lea, unul din cei mai reacționari monarhi pe care i-a avut Franța. Noul rege, care căuta sprijinitori, îl face pe Victor Hugo Cavaler al Legiunii de Onoare, îi dublează pensia și-l invită la încoronarea sa din catedrala din Reims, iar poetul, ca să răsplătească favorurile regale, consacră acestui eveniment una din odele sale.

LITHOGRAPHIE, PAR ACHILLE DEVÉRIA (1829).

Sub influența poeziei germane și engleze, Victor Hugo scrie după aceea alte lirice, pe care le adaugă la acelea pe care le-a publicat în prima culegere. Rezultă astfel ODES ET BALLADES (1828), unde autorul apare ca un clasic și un romantic. Dacă odele au factură clasică, baladele sunt niște poeme romantice. Ca și modelele lor, cele mai multe dintre baladele lui Victor Hugo cuprind elemente de natură fantastică și frenetică.

Ca discipol al lui Byron, Victor Hugo compune în continuare LES ORIENTALES (1829), unde nu mai evadează în timp, ci în spațiu. În loc să reconstituie evul mediu nordic, cu credințele și superstițiile sale, poetul caută să redea specificul contemporan al Orientului. Cele mai frumoase lirice din această culegere sunt consacrate grecilor, care luptă pentru independența lor națională.

După ce a studiat diferite opere literare și lucrări cu caracter teoretic, Victor Hugo a publicat

drama CROMWELL (1827), precedată de o lungă prefață, care cuprinde concepțiile autorului cu privire la literatură. Această prefață considerată manifestul romantismului francez, face din autorul ei protagonistul noii mișcări literare. Victor Hugo, care a frecventat cenaclul lui Charles Nodier, este recunoscut acum șeful școlii romantice franceze. În jurul său, se adună elita scriitorilor și artiștilor epocii, pentru a forma cel de al doilea cenaclu.

Având un caracter mai combativ decât acela al lui Charles Nodier, cenaclul lui Victor Hugo angajează o luptă deschisă împotriva tragediei clasice, care monopolizase Comedia Franceză. De oarece CROMWELL nu putea fi pusă în scenă, din cauza lungimii și a numărului mare de personaje, Victor Hugo se decide să înceapă bătălia cu o altă dramă. În 1829, după ce a publicat poemele sale orientale, el scrie MARION DELORME, drama curtezanei reabilitate prin iubire. Dar, din motive politice, piesa este interzisă de cenzură.

Perseverând în hotărîrea sa de a introduce o dramă romantică la Comedia Franceză, Victor Hugo pregătește HERNANI (1830), unde o prezintă pe frumoasa Dona Sol, la care aspiră trei bărbați: banditul Hernani, ducele de Silva și regele Spaniei. Expresie a tezei romantice cu privire la iubire, drama pictează un sentiment violent, care nu cunoaște bariere. Dona Sol iubește pe acela față de care se simte atrasă, fără a ține seama de nume, titlu sau rang. Unui duce bogat și puternic, apoi regelui Spaniei, ea preferă un tânăr necunoscut, cu trecutul misterios, pentru care este gata să se sacrifice și să moară.

Mare admirator al lui Schiller, Victor Hugo l-a imitat pe autorul german în această dramă. HERNANI ne aduce aminte de DIE RÄUBER: În ambele piese, eroul este un bărbat care a rupt cu societatea, trăiește în afara ei și este urmărit ca un criminal; în ambele drame, protagonistul iubește o femeie ideală și este iubit de ea; în ambele drame, el are rivali, pe care femeia iubită îi respinge. Dar, spre deosebire de banditul german, care avea în vedere interesul general, Hernani este mînat de un

interes personal, dorința de a răsbuna moartea tatălui ucis.

Pentru a reprezenta viața în dualitatea sa, Victor Hugo recurge la antiteză, care se bazează pe opoziția între două personaje sau între caracterul și condiția unui singur personaj. Este antiteza între bandit și rege, între tânăr și bătrîn, după cum este antiteză în concepția personajului lui Hernani, bandit și prinț; a Duceului de Silva, bătrîn și împărat mărinimos.

LA GRANDE CHEVAUCHÉE DE LA POSTÉRITÉ
Hugo, Théophile Gautier, Casimir Delavigne, Alfred Assolant, Eugène Sue, Dumas et Alexandre Dumas fils. Sur la banquette, un des principaux romantiques: « Le laid c'est le beau ».

Drama este reprezentată pentru prima oară la 15 Februarie 1830, pe scena Comediei Franceze. Poeți, pictori, sculptori și compozitori, campioni ai Romantismului, în frunte cu Théophile Gautier și Gérard de Nerval, își fac apariția în sală, pentru a sprijini "la bataille d'Hernani". Luptând pentru triumful lui Victor Hugo și al dramei sale, ei luptă pentru libertatea literară, fiica libertății politice. Duelul început la 15 Februarie 1830, zi memorabilă în istoria teatrului francez, se încheie cu victoria definitivă a dramei romantice asupra tragediei clasice.

După ce și-a asigurat victoria în domeniul teatrului, Victor Hugo se întoarce la roman. Ca adept al romanului istoric, adus la modă de Walter Scott, el scrie NOTRE-DAME DE PARIS (1831), romanul romantismului, unde evocă Parisul secolului al XIV-lea, antichitatea națională, uitată în perioada

clasicismului. Pentru a reda "la couleur locale", scriitorul și-a propus prezintă tot ce are Parisul mai caracteristic în anii de domnie a lui Ludovic al XI-lea. Reprezentarea unui mister, serbarea nebunilor, curtea miracolelor, atacul Catedralei, în plină noapte, de către vagabonzi, sunt tablouri incomparabile.

Antiteza, frecventă în drama hugoliană, apare și în roman. Claude Frollo, care ar trebui să dea exemplu de virtute și de bunătate, este un sensual și un răsbunător; Quasimodo, diform și grotesc, are un suflet de elită; Phoebus, frumos și elegant, este superficial și ingrât. Acest contrast între frumos și urât, între diformitatea fizică și splendoarea morală, aceste opoziții perpetui, au menirea de a prezenta viața omenească în complexitatea sa.

NOTRE-DAME DE PARIS a cunoscut un succes imens, mai decisiv decât LES ORIENTALES și HERNANI. Înainte de a împlini vârsta de treizeci de ani, Victor Hugo se plasa pe primul plan în toate genurile literaturii. Era cel mai mare poet, cel mai mare dramaturg și cel mai mare romancier al epocii.

Carol al X-lea, ca adept al puterii personale, semnează la 26 Iulie 1830 la Rambouillet, o serie de ordonanțe regale prin care suspendă libertatea presei, disolvă parlamentul, modifică legea electorală, fixează noi alegeri și numește unele personalități ultrareacționare în cele mai înalte funcții. Nemulțumirea maselor duce la lupta deschisă între suveranitatea regală și suveranitatea națională, între drapelul alb și drapelul tricolor. Poporul se răscoală și după trei zile glorioase, devine stăpân pe situație. Pe turnurile Catedralei și pe acoperișurile Primăriei, flutură drapelul revoluției. La 2 August la Rambouillet, Carol X, ultimul reprezentant al dinastiei Bourbon, se vede silit să abdice. La tronul Franței, este adus Ludovic-Filip din familia Orléans. Cu toate că este partizanul unei politici conservatoare, noul rege se arată la început mai îngăduitor decât predecesorul său. Victor Hugo, reușind să vadă reprezentată MARION DELORME, scrie LE ROI S'AMUSE (1832), o dramă în versuri, unde, ca adversar al monarhiei,

prezintă un celebru rege al Franței, pe Francis I, care este arătat ca un frecventator de taverne și un seducător de fecioare. Printre victimele protagonistului, se află însăși fata propriului său bufon, a lui Triboulet, care, în durerea sa, pune la cale omorîrea desfrânatului monarh. Pusă în scenă la Teatrul Francez, drama este jucată în premieră la 22 Noembrie 1832. Dar în ziua următoare, din ordinul Guvernului, piesa lui Hugo este interzisă.

Composition par Meunier (Palais des Expositions)
ATTAQUE DU LOUVRE PAR LE PEUPLE DE PARIS (29 JUILLET 1830)

Scandalul cu LE ROI S'AMUSE îl determină pe Hugo să se îndepărteze de prima scenă a Franței. Abandonând poemul dramatic, Victor Hugo scrie acum LUCRÉCE BORGIA; MARIE TUDOR; ANGELO; niște drame în proză, destinate teatrelor populare, mai puțin conformiste. În 1833, în timp ce asista la repetițiile dramei LUCRÉCE BORGIA se împrietenește cu Juliette Dronet, actriță care avea să fie, timp de o jumătate de secol, tovarășa vieții sale, confidenta gândurilor sale. Deceționat de soția sa, care îl înșela cu criticul Sainte-Beuve, poetul își caută consolarea în afara căminului conjugal. Pentru a fi pe placul Juliettei, care, cu toate că reunțase la teatru, dorea să interpreteze un rol frumos într-o nouă dramă a ilustrului ei prieten, Victor Hugo scrie RUY BLAS (1839), cea de a doua dramă spaniolă în versuri, drama valetului îndrăgostit de regină. Ca și în HERNANI; poetul concepe dragostea ca un sentiment în fața căruia cad toate convențiunile și barierele, în fața

căruia bărbatul și femeia, ori care le-ar fi numele, titlul sau rangul, nu sunt de cât bărbat și femeie. Pasiunea, după concepție romantică, unește cei doi termeni extremi ai ierarhiei sociale, în ciuda oricaror obstacole. Indrăgostindu-se de Ruy Blas, Dona Maria de Neuburg îl iubeste cu toată căldura, chiar dacă află în cele din urmă că obiectul pasiunii sale este un simplu valet.

Ca și în celealte opere ale sale, Victor Hugo folosește aici antiteza, deghizarea, prezentarea sub nume fals, surprizele. Valetul îndrăgostit de regină este "un ver de terre amoureux d'une étoile"; Don Salustro și Ruy Blas satau fața în față ca "le tigre et le lion"; introducându-și valeful la curte, Don Salustro îl dă drept Don Cesar de Bazan; cand își face apariția la întâlnirea finală dintre Ruy Blas și Dona Maria, el își ascunde fața sub o mască.

Dacă HERNANI are ca model DIE RAUBER; RUY BLAS prezintă o frapantă asemănare cu DON CARLOS: Atat regina lui Hugo cât și aceea a lui Schiller își consumă tinerețea și frumusețea alături de un bărbat căruia îi este străin sentimentul iubirii. Ambele regine au fost obișnuite cu o viață mai liberă și sufăr din cauza rigidei etichete spaniole. Cand regina Elisabeth cere infanta, ducesa de Olivares, mare maestră de ceremonie, îi răspunde privind la ceas: "Es ist noch nicht die stunde, Ihre Majestat!" In drama lui Hugo, ducesa de Albuquerque în calitate de camarera major, nu-i îngăduie reginei să iasă la plimbare, pentru că nici un sambelan nu se găsește la acea oră, ca să-i deschidă usile; îi interzice reginei să joace cărți cu doamnele de onoare, pentru că trebuie să joace cui suveranii sau cu rudele lor; consideră ca o greșală cand regina vrea să se uite pe fereastră; citește ea mai înainte scrisorile adresate reginei. Ambele regine, însfarșit, suspină după țara natală: Elisabeth suspină după Franța, iar Maria de Neuburg după Germania.

Reprezentată în 1838, la noul Théâtre de la Renaissance, în fata unor membri ai familiei regale, dar cu altă actriță în rolul Mariei de Neuburg, drama lui Hugo avut un succes răsunător. Juliette Drouet, care se afla într-o lojă, a aplaudat, a plans, a ras și a renunțat pentru totdeauna la teatru.

In epoca Monarhiei din Iulie, Victor Hugo publică de asemenea LES FEUILLE D'AUTOMNE, LES CHANTS DU GRÉPUSCULE, LES VOIX INTÉRIEURES și LES RAYONS ET LES OMBRES, unde, mergând pe urmele lui Lamartine, evocă amintirile din trecut sau exprimă emoțiile în fața spectacolelor naturii. Această tetralogie lirică, compusă în "La jeune maturité", cuprinde câteva

din cele mai frumoase lirice ale lui Hugo. Multe dintre ele au fost inspirate de Juliette Drouet, care l-a însoțit pe poet în toate călătoriile sale. Sub influența plimbărilor pe care le-a făcut cu actrița în împrejurimile cătunului Metz, Victor Hugo compune TRISTESSE D'OLYMPIO, una din capodoperele sale lirice, unde desvoltă, ca și Lamartine în LE LAC și Musset în LE SOUVENIR; tema legăturii dintre sentimentele noastre și peisajul în care au vibrat. Trecând pe la Metz, pe care nu l-a văzut de mai mulți ani, Olympio, adică poetul, contemplă pădurea și lacul care au fost martorii fericirii sale și constată cu tristețe că natura se schimbă repede și uită pe aceia care și au petrecut timpul în sânul ei. Dar ceea ce nu reține "l'impassible nature" se păstrează în inimile noastre. Căci omul are capacitatea de a păstra amintirea prin care poate retrăi sentimentele încercate în trecut. Uitării și indiferenței naturii, poetul opune veșnicia amintirii omului.

La 14 Septembrie 1843, când Victor Hugo făcea, împreună cu actrița, o călătorie în Pirinei, Léopoldine fata cea mai mare a poetului, se afla la Villequier-sur-Seine, un sat din Normandie, unde venise, împreună cu soțul ei, ca să petreacă sfârșitul de săptămână. Făcând o plimbare pe Sena, a fost surprinsă de furtună, iar mica ambarcațiune s'a răsturnat. Soțul ei, care era un bun înotător, a

Caricature de Victor Hugo. Lithographie de Benjamin. Masée Victor Hugo.

(Photographie Giraudon)

luptat din răspuțeri, pentru a o salva. Dar eforturile sale au fost zadarnice. Pentru că nu concepea să trăiască fără Leopoldine, s a aruncat în valuri, ca să moară împreună. Au fost  nmorm n ați la Villequier, în același cosciug. Victor Hugo cuprins de o infinită durere, face la fiecare 4 Septembrie un pelerinaj la mormântul fiicei sale și compune câte un poem în amintirea ei.

Crescut în cultul Bourbonilor, Victor Hugo a avut la început o atitudine rezervată, uneori chiar ostilă, față de Ludovic-Filip. Dar după aceea, atras de Ducele de Orléans și, mai ales, de soția acestuia, Hélène de Mecklenbourg, care  i admira opera, poetul se apropie de curte. Discursul de recepție pe care îl pronunță în 1841 la Academia Franceză este un act de adeziune la guvernul lui Ludovic-Filip.

Datorită simpatiei de care se bucura la palat, Hugo ajunge în 1845 membru al camerei superioare a Parlamentului. Ca liberal, el alege un fotoliu în st nga hemiciclului. La 16 Februarie, lu nd cuv ntul de la tribuna unde a răsunat vocea lui Chateaubriand și aceea a lui Lamartine, Victor Hugo face o caldă pledoarie în favoarea protecției proprietății literare. Apoi, la 10 Martie, ține primul său discurs politic, unde combate teza lui Guizot, care susținea că Franța nu poate face nimic pentru poporul polonez. Evit nd de a cere o intervenție materială, directă, militară a Franței, el propune o intervenție morală, adeziunea și simpatia unui popor mare, fericit și prosper pentru un popor asuprit și umilit de o putere străină.  n primele zile ale anului 1848, în ciuda opoziției din Cameră, Victor Hugo vorbește în favoarea unității italiene.

Din cauza politicii sale reacționare, Ludovic Filip provoacă, și el, nemulțumirea maselor.  n Februarie 1848, are loc  nsurecția muncitorilor parizieni. Regele este silit să abdice, ca și predecesorul său. Se constituie Guvernul Provizoriu. Solicitat de Lamartine să accepte portofoliul instrucțiunii publice, Victor Hugo refuză. G ndindu-se că a fost un protejat al

NAPOLÉON III
Portrait par H. Flandrin (Musée de Versailles).

regelui, el nu consimte să treacă, pe loc, dintr o tabără în alta.  n ad ncul sufletului său Hugo este însă un republican convins. El duce de aceea o campanie susținută în favoarea lui Ludovic Bonaparte, care candidează la Președenția republicii. Dar, când își dă seama de pericolul care amenință Franța, poetul, ca membru al unui "comit  de résistance", luptă, alături de ceilalți patrioți, împotriva aceluia care încearcă să

monopolizeze puterea, pentru a proclama cel de al doilea imperiu. După lovitura de stat din 1 Decembrie 1851, urmărit de organele guvernului, Victor Hugo se decide să părăsească patria. La 11 Decembrie, deghizat și sub nume fals, el ia trenul pentru Bruxelles.

Primind azilul politic, Victor Hugo se angajează ca, în timpul sederii sale în Belgia, să nu publice nimic care ar putea tulbura bunele relații dintre guvernul țării gazdă și noul guvern francez. Incapabil de a-și respecta angajamentul, poetul tipărește, la Londra, NAPOLÉON LE PETIT, un pamflet îndreptat împotriva  mp ratului Franței și fără a aștepta decretul de expulsare, părăsește Belgia.

Victor Hugo se mută în Jersey, o  nsul  britanică din Oceanul Atlantic, unde închiriază Marine Terrace, o casă solitară, care devine sediul său literar. El scrie aici LES CHATIMENTS (1853), un volum de poeme satirice îndreptate împotriva lui Napoleon al III lea și a acelora care îl adulau pe tiran.

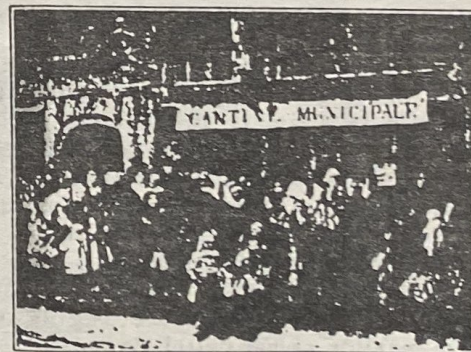
Recitind LA CHUTE D'UN AGE, Victor Hugo se decide să dea o continuare la poemul lui Lamartine. El începe acum LA FIN DE SATAN, care trebuia să se încheie, cu reabilitarea damnatului. Rămas neterminat, acest poem avea să figureze printre operele postume.

În 1855, regina Victoria, vizitând Expoziția de la Paris, este oaspetele lui Napoleon al II-lea. În ziarul exilaților din Jersey, apare după aceea, sub formă de scrisoare deschisă, un violent atac la adresa suveranei Angliei. Ca măsură de represalii din partea guvernului britanic, administratorul, redactorul-șef și distribuitorul ziarului sunt obligați să părăsească insula. Expulsarea celor trei persoane produce o puternică impresie asupra proscrisilor. Indignarea este exprimată într-o DÉCLARATION, redactată de Victor Hugo, care acuză Anglia că se pretează manevrelor lui Napoleon al III-lea. Expulsat de autoritățile locale, împreună cu semnatarii declarației, poetul se stabilește în Guernsey, insula vecină. El închiriază, apoi cumpără, celebra Hauteville House, unde rămâne până la sfârșitul exilului și scrie marile opere ale bătrâneții sale.

Adunând poemele nepublicate și scriind altele, Victor Hugo publică LES CONTEMPLATIONS (1856), cea mai populară dintre culegerile sale lirice. Partea întâia a culegerii, intitulată AUTREFOIS, se referă la perioada care precedă moartea Leopoldinei. Partea a doua, intitulată AUJOURD'HUI, începe cu PAUCA MEAE, un ciclu de lirice inspirate de dragostea paternă, cel mai profund dintre sentimentele omenesci. A fost inclusă aici și A VILLEQUIER, elegia pe care a compus-o la 4 Septembrie 1847, în timpul unui din pelerinaje pe care le făcea la mormântul fiicei sale. Este, fără îndoială, cel mai frumos poem scris în limba franceză.

După ce termină LES CONTEMPLATIONS, Victor Hugo începe să scrie niște "petites épopées", pe care le reunește ulterior în LA LÉGENDE DES SIÈCLES, o vastă culegere, concepută ca o istorie a civilizației în versuri, care apare în trei serii (1859, 1877, 1883). Plecând de la epocile cele mai obscure din istoria omenirii, autorul se oprește la fiecare dintre marile perioade, pe care le caracterizează prin câteva tablouri sugestive. Culegerea cuprinde evocări biblice, geste medievale, aspecte ale Spaniei din epoca de aur și a Inchiziției, legende morale din epoca modernă.

Luându-se la întrecere cu Eugène Sue, care a adus la modă romanul social, Victor Hugo scrie acum LES MISÉRABLES (1862), cel mai popular dintre romanele sale. Dacă arta romanului, prin evadări, deghizări și prezentarea sub nume fals, este de esență romantică, materia este derivată din realitate. Inspirându-se din epoca sa, scriitorul arată cum mulți oameni săraci, pentru a putea supraviețui apucă pe calea degradării. Jean-Valjean fură pentru a-și salva nepoții, iar Fantine își sacrifică cinstea, pentru a asigura existența fetei sale. Tratați cu severitate de cei din jurul lor, ei devin niște oameni răi. Redresarea lor morală nu se poate obține, după concepția lui Victor Hugo, decât sub influența bunătății. Ca autor sentimental, scriitorul vede remediul răului în mila față de aceia care suferă. Dacă găsesc la semenii lor iertarea și indulgența, chiar și ființele cele mai decăzute, ocnașul, prostituata, se transformă din punct de vedere moral. Acela care a fost tratat cu bunătate nu poate decât să urmeze exemplul binefăcătorului său. Dintr-un dușman al oamenilor, cum era când a ieșit din închisoare Jean Valjean, impresionat de bunătatea episcopului Myriel, se decide să imite exemplul său. Fostul ocnaș se înduioșează de Fantine, fata sedusă și abandonată, care își sacrifică cinstea, pentru a-și putea întreține fetița; se înduioșează de micuța Cosette umilită și martirizată de Thénardier, și o ia sub protecția lui; îl salvează pe Champmathieu de la închisoare și pe Marius de la moarte. Tot ce face Jean Valjean pentru Fantine, Cosette, Champmathieu, Marius, face sub impulsul sentimentului milei, pe care a trezit-o în sufletul său episcopul din Digne.

LE SIÈGE DE PARIS (1870)
Les Parisiens ont faim; ils font queue à la porte d'une cantine.

Căderea lui Napoleon al III-lea și proclamarea Republicii a III-a pun capăt exilului. La 5 Septembrie 1870, după o absență de optsprezece ani, Victor Hugo se înapoiază în patrie. Rămânând la Paris, el este martorul ocular al evenimentelor din 1870-71, acel "Anée terrible", căruia avea să-i dedice una din culegerile sale de versuri. La 18 Martie 1871, desgustat de excesele Comunarzilor, poetul părăsește pentru a doua oară Franța. Dar, din fericire, Comuna din Paris nu durează decât șaptezeci și trei de zile. Căci guvernul din Versailles, în înțelegere cu armata germană de ocupație, ordonă trupelor sale să elibereze orașul. Războiul civil, început la 2 Aprilie, se încheie la 28 Mai, când ultimele cuiburi de rezistență ale Comunarzilor sunt lichidate.

Victor Hugo a îmbătrânit înconjurat de admirația universală. La 25 Februarie 1880, el asistă la cea de a cincizecea aniversare a lui HERNANI, la Comedia Franceză. La sfârșitul spectacolului, în fața bustului său încununat cu lauri, Sarah Bernhardt, cea mai mare actriță a Franței, declamă LA BATAILLE D'HERNANI, poem pe care François Copée l-a compus pentru această ocazie. Apoi, la 26 Februarie 1882, la cea de a optzecea aniversare a zilei de naștere a poetului, mase imense de francezi, adunați în fața locuinței, îi fac o entuziastă manifestație de simpatie.

La 15 Mai, la doi ani de la moartea actriței pe care a iubit-o, Victor Hugo se îmbolnăvește. O săptămână după aceea, inima sa încetează să mai bată. În semn de recunoștință pentru marele dispărut, Franța organizează funeralii naționale. Toate marile instituții ale țării, Armata, Camera, Senatul, Academia, sunt reprezentate la înmormântarea poetului. Corpul său neînsuflețit este depus sub Arcul de Triumf. Doisprezece tineri poeți formează garda de onoare. În Place de l'Etoile și în străzile vecine, se aflau două milioane de francezi, care au venit să-i aducă lui Victor Hugo ultimul lor salut. După aceea, îl însoțesc cu toții până la Pantheon, unde avea să-și doarmă somnul de veci. Pentru prima oară în istoria omenirii, i se făceau unui poet onorurile care erau de regulă rezervate suveranilor și marilor comandanți de oști.

Paris, 1874.

ILIE RACOVEANU

Conștiința

Cu păr vâlvoi, nevrednic, sub aspre vijelii,
Urmă, în piei de fiară, de neamuri și copii,
Cain fugea din fața lui Jehova, când iată
Că'n faptul serii umbra s'opri din drum de-o dată
La poala unui munte, pe-o veștedă câmpie;
Copiii nfrânți de jale și palidă soție
Și ziseră: "E timpul să ne oprim aici".
Cain s'ascunse'n umbră, visând, și nu dormi,
Dar ridicându-și fruntea, sub ceru'ntunecat
Zări un ochi năprasnic, deschis, înspăimântat
Ce-l fulgera din umbră c'o strălucire vie.
"Sunt prea aproape"-și zise c'un tremur de mânie.
Și-atunci, trezind copiii, nevasta obosită,
Porni nebun în goană pe-o cale nesfârșită.
Fugi, și zi și noapte, o lună ntreagă, mut,
Inspăimântat într'una de-un zvon necunoscut,
Fără să privească'n urmă, fără-a opri măcar,
Neodihnit și palid. Ajuns la un hotar
Al țării ce desparte Asiria de mare:
Să ne oprim, își zise, aci va fi mai mare
Nădejdea, căci pământul sfârșește nu departe".
Dar când opri, îl prinse o teamă ca de moarte,
Căci ochiul în adâncuri mai viu părea că trece
Prin bezna de sub cerul posomorât și rece.
"Ascundeți-mă!" zise... Și toți au tresărit
Privind cum geme'n umbră bunicul îngrozit.
Cain grăi spre Abel, părinte-al celor cari
Înalță corturi grele prin codrii seculari.
"Intinde cort în partea aceasta". Și-a nălțat
Un zid pe pânză'n locul de Cain arătat.
Și după ce în cuie de plumb l-au strâns, a zis
Tsilla, copila blondă cu ochii plini de vis,
Frumoasă cum sunt zorii: "Mai vezi ceva"? Dar el
Grăi: "O, da, căci ochiul privește tot astfel".
Iubal, părinte-al celor ce'n căi îndepărtate
Cântau din tamburine și trâmbițe prin sate,
Rosti: "Voi face zidul mai gros ca cel dintâi".
Și-acolo-a dus pe Cain înconjurat de-ai săi.
Dar Cain zise: "Ochiul mă urmărește iar!"
Și-a zis Henoch: "Vom face un turn ca un hotar
Puternic, peste care nimic nu va străbate.
Clădi-vom deci în juru'ți o falnică cetate,

Oraș închis cu ziduri, ce nu va fi răpus".
 Și, Tubulcain, tatăl fierarilor, s'a pus
 Să construiască'n grabă orașul minunat,
 Iar frații săi, pe câmpuri, lucrând, s'au apucat
 S'alerge după fiii lui Enoch și -ai lui Seth,
 Orbindu-i să nu afle adâncul lor secret,
 Zvârlind săgeți în stele cum noaptea se ivea...
 Deci, zidul gros de piatră acum înlocuia
 Și pânzele și cortul; legat în jur cu fier,
 Părea orașul morții zvârlit din iad spre cer,
 Lăsând cetăți în umbră, sub zări învăluit,
 Cu ziduri grele, asemeni c'un munte de grănit,
 Săpară'n zid: Intrarea lui Dumnezeu oprită!
 Fiind cetatea închisă și poarta zăvorâtă,
 Ascunseră bunicul în casa întunecată.
 El sta tăcut, sfielnic și tremurând: "O, tată,
 Grăi Tsilla, îngrozită, îl vezi acum? Vorbește!"
 Cain răspunse jalnic: "Da, ochiul mă privește".
 Intr'un târziu le spuse: "Aș vrea să mă ascund
 În groapa cea mai neagră, adâncă, fără fund;
 Să mor, acolo nimeni nu va privi spre mine.
 Și i-au săpat mormântul și-a zis Cain: "E bine".
 A coborât el singur, tăcut, sub bolta sumbră,
 Dar, când a vrut să steie ascuns de-o parte'n umbră,
 Sub poarta grea, zvârlite pe- al cerului senin,
 Privea din groapă ochiul adânc în spre Cain.

Genesis 4:2-26; 1 John 3:11, 12; John 11:26.

TRISTEȚEA LUI OLYMPIO

Nici câmpurile negre, nici cerurile sure.
 Nu, strălucea lumina'n azururile pure
 Peste pământu'ntins,
 Era'n văzduh mireasmă și prin livezi verdeață
 Când revăzu el locul pe care răni și viață
 Și suflet s'a prelins!

Zâmbea, senină, toamna; costișele'n vâlcele
 Iși aplecau vrăjite păduri pălind și ele;
 Era ceru-aurit;
 Iar păsările'ntoarse spre-Atotstăpânitorul
 Ii povesteau de viața ce-o duce muritorul
 În viersul lui sfințit!

Vru să revadă iazul, izvorul din poiană,
 Cocioaba unde mila lăsase o pomană
 Și frasinu-aplecat,
 Și dragostea prin codri, ca'n tainice ținuturi
 Copaci sub care inimi, pierdute în săruturi,
 De toate au uitat.

El căuta căsuța răzleață și grădina,
 Privea printre zăbrele, un drum suind colina,
 Livada în urcuș.
 Mergea pălind. Și'n zvonul de pași prin pace sumbră
 Vedea pe fiecare copac cum crește-o umbră
 În vechii ani apuși!

El asculta cum geme'n pădurea-atât de dragă
 O dulce adiere vibrând în noi pribeagă
 Și dorul deșteptând,
 Și legănând o rază ori clătinând stejarul,
 Părea divinul suflu că'n toate și pune harul
 Și-alintă rând pe rând!

Iar frunzele căzute în codrul singuratic
 Din lut cerând să urce sub pasul lui molatic
 Zburrau peste livezi;
 La fel, când întristarea în suflet se'nfiripă,
 Aripa rănite gândul își suie'n zbor o clipă
 Și-apoi căzând le vezi.

Scrută, lung timp, în tihnă, marea năfățișare
Luată de natură n câmpii odihnitoare;

Visă n amurg, posac;
Cuteieră de-alungul, prin râpa cu puhoie,
S'admire n voie cerul divin cum se ncovoie
Pe-oglanda unui lac!

Dar, vai! purta regretul iubirii de-altă dată,
Necutezând să între pe poarta încuiată;

Nefericitul hoinar
Umblă o zi întreagă. Când noaptea fu să înceapă,
Sta inima lui tristă, întocmai ca o groapă
Și atunci strigă amar:

"Durere! Vruî, cu jalea în suflet cuibărită,
Să știu de se mai află licoarea în ulcior,
Să văd ce mai păstrează vâlceaua fericită
Din cât lăsă acolo un suflet călător!

Puțină vreme-ajunge și tot se schimbă n cale!
Natură nseninată, cum totul uiți când treci!
Cum știi să rupi, în jocul metamorfozei tale,
Misterioase fire ce ne-au legat pe veci!

Schimbă e în hățișuri umbrarul din livadă!
E frânt copacul unde ne-am scris numele-atunci;
Iar trandafirii noștri rupți fură în o radă
De joaca peste șanțuri și zburdele de prunci.

Un zid a nchis fântâna de unde, pe arșiță,
Zglobie bea din codri, când cobora pe-alei;
Lua în palmă apa cu grații de zeiță
Lăsând să cadă perle din degetele ei.

Am pietruit cărarea în netezimea-i dură,
Unde n nisipul moale, întipărit mereu,
Schițând cu ironie micuța ei făptură,
Râdea picioru-i gingaș, alătura de-al meu!

Bătrânul semn de piatră, din veac veghind cărarea,
Pe care, să m aștepte, se așeza mai eri,
S'a ros, izbit, când cade pe drum întunecarea,
De carele ce, seara, gemeau sub mari poveri.

Aici pădure nu e, iar colo e crescută.
Nimic nu mai trăiește din ce ne-a fost încânt;
Și ca cenușa stinsă, răcită și căzută,
Mormanul amintirii s'a spulberat în vânt!

Nu mai trăim noi, oare? Ni s'a mplinit veleatul?
Nimic nu se rentoarce chemat de-un biet suspin
Zefirul mișcă ramul când eu îmi plâng oftatul;
Lung casa mă privește de parcă s un străin.

Azi, alții trec pe unde trecurăm împreună,
Unde-am venit pe vremuri, acum vin alții-aci;
Și visul ce ncercase în noi un cuib să-și pună,
Ei l-or urma, dar fără să poată ispravi.

Căci nimenea nu-și află aici o încheiere;
Și cei mai buni alături pășesc de cei mai răi;
Toți ne trezim din vise n aceleași reci unghere.
In lume totu ncepe, sfârșind pe alte căi.

Da, vor veni și alții, perechi fără prihană,
Să soarbă din izvorul vrăjit din alte dăți,
Tot ce natura pune n natura diafană,
Amestec de visare și de solemnități!

Alții-or avea câmpie, poteci și cuiburi calde.
Străinii dau, iubito, pădurii tale-ocol.
Alte femei veni-vor, semețe, să se scalde
In undele sfințite, ieri, de picioru-ți gol!

Dar cum! Că ne iubirăm aici a fost zadarnic!
Nimic din plai n floare n o fi și pentru noi,
Pe unde ntr o ființă ne-am contopit amarnic!
Natura crudă toate ni le-a luat napoi!

O! spuneți-mi, ponoare, pâraie, vițe coapte
 Și cuiburi pe crengi, peșteri, tufișuri și dumbrăvi,
 Cum, pentru alții oare veți fremăta de șoapte?
 Cum, pentru alții triluri veți înălța în slăvi?

Vă nștelegeam atâta!, dulci, blânde, austere,
 Ecurile noastre în voi sunau ades!
 Iar noi plecam urechea, netulburând mistere,
 Din glasurile voastre să prindem înțeles!

Răspundeți, lină vale și tu, singurătate,
 Natura îndrăgostită în acest pustiu frumos.
 Când vom dormi împreună cu mâini încrucișate.
 Cum gânditori dorm morții în mormântu ntunecos,

Veți fi până ntr'atâta voi de nepăsătoare,
 Să re știți morți, cu dorul, sub țărână, de desupt
 Și-a vă urma, în pace, eterna sărbătoare
 Și de-a surăde ntr'una, în cântec nentrerupt?

Simțindu-ne în preajmă cum rătăcim în cete,
 Stafii recunoscute de fiecă gorun,
 Nu ne veți spune, oare, acele mici secrete
 Pe care vechii prieteni când se revăd le spun?

Oare-ați putea voi fără tristeți și jale-amară
 Să ne zăriți doar umbra, pe unde-am mers la pas
 Și s'o vedeți cum, strânsă la piept, mă duce iară
 Spre un izvor cu lacrimi și cu suspine în glas?

Și dacă-aiurarea în umbra de nimenea vegheată,
 Doi alți amanți își află sub frunze adăpost,
 Nu le mârșniți auzul c'o șoaptă niciodată:
 Voi ce trăiți acum, gândiți la cei ce-au fost!

Ne dă o clipă Domnul fântâni, livezi cu presuri,
 Stânci aspre și profunde, și codri cu foșniri,
 Și ceruri azurate și lacuri verzi, și șesuri,
 Să ne ngropăm în ele vis, inimi și iubiri;

Și apoi ni le retrage. Văpaia noastră-o curmă.
 Scufundă în beznă grota unde-am lucit cândva;
 Și spune văii în care-am lăsat din noi o urmă
 Și pașii să ni-i șteargă și numele din ea.

Uitați-ne, ei bine! cămin, grădini, umbrișuri!
 Tu, iarbă; ascunde pragul unde-am călcat rânzând!
 Izvoare, curgeți! păsări, cântați! sporiți, frunzișuri!
 Nor să vă uite aceia ce i-ați uitat curând.

Căci voi ne sunteți umbra iubirii peste vreme!
 Ne sunteți oaza bună ntâlnită de drumari!
 Ești, vale, adăpostul retragerii supreme,
 În care, mână n mână, vărsarăm lacrimi mari!

Și patimile toate se irosesc cu anii,
 Ducând o mască, una și alta un pumnal,
 Precum comedianții cu zburdele lor stranii
 Când ceata li se pierde, treptat după un deal.

Dar tu nu pieri, iubire, lucești cu vrajă-adâncă,
 Tu, candelă sau torță în amurgul pământesc!
 Ne ții prin bucurie, mai mult prin lacrimi încă,
 Cei tineri te blestemă, bătrânii te iubesc.

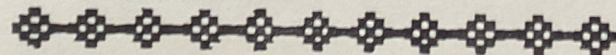
În zilele când fruntea sub anii grei se nclină,
 Când omul fără țeluri și de visări sărac
 Se simte ca mormântul ce cade în ruină,
 În care și virtute și vechi iluzii zac,

Când visătorul cuget în noi se înmlădie,
 Și în inimă socoate, sub mohorât îngheț,
 Așa cum numeri morții pe-un câmp de bătălie,
 Orice durere strânsă și orice vis de preț,

Precum acel ce cată cu lampa să se ndrepte,
 De adevăr departe, de-al lumii zâmbet viu,
 Și cugetul ajunge pe ntunecate trepte
 Și răpa din lăuntru, în haosul pustiu;

Și-acolo în noaptea-aceasta de nici o stea pătrunsă,
 El, în ungherul sumbru, în care totu-i scrum,
 Mai simte că zvâcnește sub vâl o rază-ascunsă...
 Ești tu, sfântă-amintire, ce în umbră dormi acum!"

(Ionel Marinescu)

Culegeam cireșe

Culegeam cireșe, singuri în livadă.
Ea cu brațu-moale, alb ca de zăpadă,
Se urca în arbor, îndoia un ram.
Tremura frunzișul, mă cutremuram.
Gătu-i, o Virgiliu, plăsmuit din crini,
Alb ieșea din umbră, unduia în lumini;
Degetele-i fine lunecau să cate
Fructul roș ca jarul din păduri uitate.
Mă urcam din urmă-i: roz în goliciune
Mi-arăta piciorul și părea a spune:
Să tăceți, ochi galeși, aprige dorinți!
Și cânta. Adesea, între albiu dinți,
Intindea cireșa către gura mea
Și, spre ea întinsă, gura mea râdea
Și, uitând sfiala, pricepând minutul,
Ii lăsa cireșa și-i lua sărutul.

(Grigore Sălceanu)

Tentanda via est...

La început, fecioară, iubirea e-o oglindă,
O cursă în care chipul vrea singur să se prindă,
Izvorul peste care te-aplecă ca în vis zămbind.
Apoi, înțelepciunea alături stă de pază,
Gonind nenorocirea, păcatele gonind,
În inima-ți curată, aprinde-o caldă rază.
Te-aplecă pe-abis în urmă, să-l vezi doar o clipită
Și-ți lunecă piciorul, și luneci în ispită...
Prăpastia te cere la fund, tot mai la fund,
În van te-agăți de pietre pe luncăcosu-i prund!
Iubirea e curată? Nu crede orice șoapte.
Tot astfel și copilul întârziat în noapte
În unda unui fluviu surâde de pe maluri,
Se uită lung, se scaldă, --și piere-apoi în valuri?

(Dimitrie Nanu)

BĂTĂLIA PIERDUTĂ

"Allah! cine-o să-mi deie grozava mea oștire,
Emirii, ce în măceluri porneau cu însuflețire,
Și cortul de mătase și taberile mele,
Ce-aprind atâtea focuri în nopțile senine,
De-ai socoti că cerul a nins peste coline
Puzderie de stele.

"Cine-o să-mi deie beii cu mănți fluturătoare?
Timariotii mândri, oștiri turburătoare,
Și hanii mei cei falnici și repezii spahii,
Și beduinii negri din mijlocul Saharii,
Ce val vârtej aleargă înspăimântând plugarii,
Și ndeamnă armăsarii să sboare pe câmpii?

"Cum? n'am să mai văd caii cu pulpele înguste,
Ce alergau prin grâne în salturi de lăcuste,
Cu nări de foc, în prada unei nebune goane,
Și turma lor distrusă, în ropot de ecouri,
N'o să se mai abată, cu fulgerile în nouri,
Peste batalioane!

"Sunt morți; și-acum în sânge ei își târăsc, frumoșii,
Lucioasele lor coapse stropite în pete roșii;
Va rugini și scara și frâul lucitor,
Nainte să se scoale fugarii de-altădată;
Culcați stau lângă dâșii stăpânii fără pată
Cari, în popas de-amiază, dormeau la umbra a lor!

"Allah! cine-o să-mi deie imensa mea armată?
Priviți-o pe câmpie întreagă semănată,
Ca o comoară scumpă zvârlită pe-un covor.
Fugari, războinici, cete arabe și tartare,
Turbanele, galopul, drapele și fanfare
Ca în vis le văd în zbor.

"O dragii mei războinici și cai, făpturi iubite!
 Ei nu mai au nici glasuri, nici aripi la copite;
 Ei au uitat azi totul în prada crudei sorți.
 De corpuri grămadită e plină această vale,
 Ce pentru-o lungă vreme va fi un câmp de jale.
 Miros de sânge astăzi; iar mâini miros de morți.

"Cum ieri era o oaste și nu-i decât o umbră!
 Din zori ei se bătură și pân' la noaptea sumbră;
 Către hotarul morții îi vedeam cum năvălesc.
 Lințoliul negru-al serii din cer se lasă'n tihnă.
 S'au pristăvit vitejii. Acum ei cer odihnă
 Iar corbii se pornesc...

"Cu ciocul între pene sosesc prinzând de veste,
 Ei vin din fund de codri, de pe pleșuve creste;
 Flămânzi, din trupuri moarte, fâșii-fâșii ei sorb
 Și-această oaste mândră, ieri, falnică și tare,
 Această oaste astăzi, vai! numai e în stare
 Să înspăimânte-un vultur, sau să gonească-un corb.

"O! De-ași avea-o încă ostirea cu renume,
 Ași cuceri cu dânsa acum întreaga lume,
 Casă domnească peste vrăjmașii împărați.
 Mi-ar fi de astăzi soră, iubită și soție.
 Dar ce va face moartea în cruda-i gelozie
 Cu-atâți viteji culcați?

"Cum n'am căzut eu insumi sub o vrăjmașă mână,
 Cu-al meu turban să-mi cadă și capul în țărână?
 Da, ieri eram puternic, ieri trei ostași vestiți,
 Înarmuriți și falnici în scările aurite
 Veneau, ca să-mi închine trofeeale răpite
 Din zbor, de pe grumajii fugariilor albiți.

"Ieri sutele de tobe tunau pe lângă mine,
 Ieri patruzeci de age veneau să mi se închine,
 Și tremurau în umbra-mi, ca'n preajmă de zăpezi.
 În loc de lespezi grele, ce dorm acum pe prore,
 Aveam frumoase tunuri cu roatele sonore
 Și cu tunari englezi.

"Aveam castele nalte sub ceruri violete,
 Aveam orașe mândre cu mii de minarete,
 Aveam haremuri vaste și arsenale mari,
 Azi fug bătut de soartă, gonit ca și un câne;
 Și din împărăția-mi nimic nu mai rămâne,
 N'am nici măcar o turlă să-mi culc anii amari!

"Eu pașă cu trei tuiuri, vizirul cel mai mare,
 Să fug eu peste culmea colinelor din zare
 Mișelnic, și cu ochii orbiți de-al morții fum,
 Ca un tâlhar ce fuge gonit în noaptea sumbră
 Crezând că-s furci imense, ce se întind din umbră,
 Copacii de pe drum!"

Așa vorbea în noaptea înfrângerii fatale
 Reșid. Aproape-o mie de greci pierise'n vale,
 Ștergându-și iataganul, pe câmpul de omor,
 Trecea vizirul singur, mai repede ca vântul;
 Doi cai fugeau alături de tremura pământul
 Și scările lor goale băteau răsunător.

(Mircea D. Rădulescu)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trăiești, vorbești...

Deasupra ta e cerul cu stelele și norii;
Trăiești, vorbești, îți place ce-au scris cugetătorii
Bătrâni, Virgiliu, Dante; adesea în trăsură
Străbați încântătoare privești din natură
Și râzi cu voioșie de hanul rustic, scund;
În treacăt o femeie te turbură profund;
Mai fericit ca regii, iubești și ești iubit!
Asculți privighetoarea în codrul înflorit;
Când blânda dimineată din patu-ți te ridică,
Te mbrățișează o mamă, o soră, sau o fiică!
Mănânci, citești jurnalul și-apoi întreaga zi
Îți făurești speranțe spre a putea munci;
Și viața te aruncă pe asprele-i cărări;
Vorbești cu pasiune în sumbre adunări;
Te simți pe lângă alții când mic și ne-nsemnat,
Când mare și puternic, precum ți-e destinat;
Un suflet în mulțime, un val într-o vâltoare,
În doliu azi, iar mâine în strai de sărbătoare;
Sosești, te duci, în luptă mereu cu voia sorții,
Apoi tăcerea sumbră și veșnică a morții.

(Grigore Sălceanu)

SOMNUL LUI BOOZ (Fragment)

Booz visează aproape de sutele de stoguri,
Ce par în noaptea sură ruini dintr-o cetate;
Dorm istoviți de muncă cosașii pe pologuri...
--Se petrecea aceasta în vremuri depărtate...

De triburi Israelul pe-atunci era un lant,
Precum din multe râuri se împletește--un fluviu;
Pământul, încă umed și moale de deluviu,
Păstra înșcoartă semne și urme de giganti...

Asemenea Iuditei și lui Iacob, în vise
Cuprins și el în noapte de-a somnului robire,
Prin porțile albastre din cer, întredeschise,
Booz văzu cum vine un vis în strălucire.

Cum un stejar din pieptu-i începe să răsară
Și crește pân' la ceruri nălțându-se mereu,
O seminție ntreagă suia ca pe o scară,
Cânta la poale-un rege, iar sus murea un zeu...

Booz, cu ochiul minții spre-a stelelor poteci,
Șopti: "E cu putință să mi se nîtample mie?
Căci anii mei la număr trecut-au de optzeci,
Și n'am feciori, nici fete, și nu mai am soție!..."

Căci roaba ta, Stăpâne, plecând din albu-mi cort,
Pe veci lăsă căminu-mi, zburând spre-al tău locaș;
Cu somnul ei, asemeni e viața ce mi-o lași;
Ea jumătate vie, eu jumătate mort...

Un neam născând din mine? Eu să mai am copii?
La vârsta mea, Părinte, e oare cu putință?
În tinerețe-adesea sunt nopți trandafirii
Când zorii ies din farmec ca dintr-o biruință!

Dar eu, bătrân și singur, mai pot avea vreun dor,
Când tremur ca și plopul bătut de al iernei vânt,
și, însetat de-odihnă, închin către mormânt
Precum s'apleacă cerbul cu sete spre izvor...."

Astfel rosti în șoaptă, sfios, cu graiul moale,
și'n visul de lumină privirile-i scânteie;
Nu simte cedrul falnic un trandafir la poale,
Iar dânsul nu simțise alături o femeie...

Pe când dormea, apoape de el, o moabită
Culcată la picioarele-i veghea, cu pieptul gol,
In așteptarea razei de-apururi fericită
Ce-ar pogori trimeasă de Domnul, ca un sol...

Booz nu bănuise femeia ce-l privea,
Ruth nu ghicise încă ce vrea cu dânsa cerul:
Din lunci de asfodele, miresmele, misterul
Se resfirau în noapte, plutind pe Galgala...

Creștea pe câmpuri umbra în alungări de clipe.
Erau se vede ingeri prin aer fluturând,
Căci se zăreau prin noapte sclipiri din când în când,
Gonind misterioase cu freamăt de aripe.

Izvoarele pe pajiști în curget scânteiază;
Dorm aromind migdalii, în pacea nopții s finte.
Căci doar era în luna când apele visează,
Când florile suspină și sufletele cântă...

Și Ruth sta visătoare, zâmbind, cu gândul dus.
Plângeau tălângi în clinchet la stânele de-aproape,
Un râu de bunătate se revârsa de sus.
Venise ceasu'n care merg lei să se-adape.

Dormeau adânc pe vale Ur și Erimadeth;
Doar numai luna nouă crescând din taina zării
Urca pe-oglanda clară de smaltul instelării,
Și Ruth privind înaltul se întreba încet:

Ce zeu?...Au ce puternic secerător, ce faur
Zvârli cu nepăsare în lanul de lumină
O seceră eternă să lunece senină
Și fără să atingă atâtea flori de aur?

(Corneliu Moldovanu)

Oameni în literatură--aniversări 1989

- Cezar BALTAG, n. 26 Iul. 1939--
50 ani de la naștere
- Karl Bernhard CAPESIUS, n. 18 Nov. 1889--
100 ani de la nașt.
- Nichifor CRAINIC, n. 22 Dec. 1889--
100 ani de la naștere
- Ion CREANGĂ, n. 10 Iun. 1839, m. 31 Dec. 1889--
150 ani de la naștere; 100 ani de la moarte
- Vasile DUDA, n. 25 Feb. 1939--
50 ani de la naștere
- Victor EFTIMIU, n. 24 Ian. 1889--
100 ani de la naștere
- Mihai EMINESCU, m. 15 Iun. 1889--
100 ani de la moarte
- Mose GASTER, m. Mar. 1939--
50 ani de la moarte
- Romulus GUGA, n. 2 Iun. 1889--
50 ani de la naștere
- Nicolae MANOLESCU; n. 27 Nov. 1939--
50 ani de la naștere
- Veronica MICLE, m. 3 Aug. 1889--
100 ani de la moarte
- Sanziana POP, n. 24 Iun. 1939--
50 ani de la naștere
- Theodor SERBĂNESCU, n. 29 Dec. 1839--
150 ani de la naștere
- Caton THEODORIAN, m. 8 Ian. 1939--
50 ani de la moarte
- Ion TRIVALE, n. 13 Apr. 1889--
100 ani de la naștere
- Mihai UNGHEANU; n. 17 Mar. 1939--
50 de ani de la naștere
- George Mihail ZAMFIRESCU, m. 8 Oct. 1939--
50 ani de la moarte

[I. Onet]

Following is an example of a letter enclosed with each book by Dr. Anton Crihan on Bessarabia mailed to The White House, the State Dept. and Congressmen on the Senate & House Foreign Relations & Armed Services Committees as well as other influential statesmen for political documentation.

The Founders

Clara & Victor Asandru
Livia Botea
Joan & Virginia Balas
Alexander Boga
Ramon H. Broid
Maximilian Bugar
Valer Bursan
Alexander Burt
Marian Carius
Ion & Sofia Capal
Margareta Ciomara
Leger Colton
George Costache
George Dindrea
Petra Dindrea
Dan C. Dindrea
Miguel Dindrea
John Dumitru
Mircea Gavruta
Serge Gavruta
Angela Jancu
Fau. George Jordan
Laurie Kahn
Peter Kamen
Gloria Kamen
Marian Kamen
John V. & Dor Maltzman
Fayez H. Omeiri
Toussaint Omeiri
Mark & Ann Omeiri
Alex & Mihai Omeiri
Alexander Prince, Jr.
Andree & Vasile Ranga
Mircea Ranga
John Ranga
Sam B. Ranga
Hie J. Ranga
Justin Clark Ranga
Simon & Hana Ranga
Sam Ranga
Elena Ranga
Lavin Ranga
Leon Ranga

Members

Samuel Botea
Cornelia Constantin
Gheorghe Dindrea
Traian Lalescu
Ion & Maria Ranga-Maltzman
Orion Ranga
Constantin Pavel
Ion Ranga
Mihai & Anna Ranga
Fayez H. Omeiri
Anton Ranga

Associates

Florin & Emilia Alton
Marian Botea
Theodor St. Ciomara
Florin Ciomara
George Ciomara
Gheorghe Dan
Antonio Dindrea
John Dindrea
Dimitrie Dindrea
Dan Dindrea
Traian Dindrea
Toma Dindrea
Dimitrie & Florin Dindrea
Alexandrina & Ch. Dindrea
Lidia & B. Dindrea
Alexia Dindrea
Ion & Constanta Dindrea
Marian Dindrea
Mare Dindrea
Tina Dindrea
Jana Dindrea
Paul Dindrea
Ana Dindrea
Constantin Dindrea
Mircea & Irene Dindrea
Louis Dindrea
Gheorghe Dindrea
Marian Dindrea
Ovidiu Dindrea

CASA ROMANA & CAPELA, INC. - (ROMANIAN HOME & CHAPEL)
124 Montecito Avenue, Oakland, California 94610 (415) 834-8558
— A non-profit organization under the laws of the State of California —
March 20, 1987

The Honorable Claiborne Pell, Chairman
U. S. Senate, Foreign Relations Committee
Room 446 Dirksen Senate Office Bldg.
Washington, D.C. 20510

Dear Senator Pell:

May we take the liberty of sending you the enclosed study on Bessarabia. It was written by Professor Anton Crihan, an eyewitness to the events leading to the return of this province to its mother country Romania (March 27, 1918) after 106 years of Russian occupation. Based on the Wilsonian principle of national self-determination, the reintegration of Bessarabia represented a natural fulfillment of people's aspirations and a final historical act.

However, the Ribbentrop-Molotov Pact of August 1939 opened the gate to the Red Army, and Bessarabia fell again prey to now Soviet-Russian greed and expansion. The loss was so painful that Romania, contrary to its traditional alliances, joined the Axis in the hope to recover the loss of one fifth of her territory. In the face of a vigorous Red Army counter-offensive and of a cunning Stalinist diplomacy, F.D. Roosevelt and Winston Churchill included Bessarabia, Bukovina and the Hertza region in their concessions at Yalta for a Soviet-Union buffer-zone strategy of penetration.

The Romanian population of Bessarabia has been subject to a systematic process of demoralization beginning with mass deportation, substitution of the Cyrillic for the Latin alphabet and constant transfers of population from various pretenses.

The documents, Russian authors, and works cited by Dr. Crihan reinforce the validity of the principle of national self-determination of March 27, 1918.

The desire, will and aspiration of the overwhelming majority of the people of Bessarabia to be an integral part of their Romanian cultural milieu and to be able to live according to their ancestors' system of values and beliefs are profound and should not be denied. This, in our view, is the message of the venerable historian Anton Crihan.

The Romanian people of Bessarabia are being denied their rights to cultural survival and are desperately seeking moral support and assistance from us as well as from the entire community of nations.

Respectfully submitted,

CASA ROMANA & CAPELA, Inc.

Ilie J. Smultea
Ilie J. Smultea, Ph.D.
President

Traian Lalescu
Secretary
Traian Lalescu

BOARD OF DIRECTORS

Ramon H. Broid
Maximilian Bugar

Marian Carius
Traian Lalescu
Mihai Omeiri

We take the liberty of reproducing several gracious letters acknowledging reception of Prof. Anton Crihan's book:

THE VICE PRESIDENT
WASHINGTON

April 1, 1987

Ilie J. Smultea, Ph.D.
President
Casa Romana & Capela, Inc.
124 Montecito Avenue
Oakland, California 94610

Dear Doctor Smultea:

Thank you very much for sending me Romanian Rights to Bessarabia According to Certain Russian Sources. I appreciate your thoughtfulness.

Best regards.

Sincerely,

George Bush
George Bush

United States Senate
WASHINGTON, D.C. 20510

April 3, 1987

Ilie J. Smultea, Ph.D.
President
Casa Romania & Capela, Inc.
124 Montecito Avenue
Oakland, California 94610

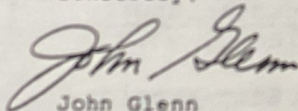
Dear Dr. Smultea:

I would like to take this opportunity to thank you for the information regarding Romanian rights to Bessarabia that you sent my office. I found the material to be both interesting and insightful.

The information contained within the study is most informative. I appreciated your thinking of me and hope to keep this line of communication open.

Best regards.

Sincerely,

John Glenn
United States Senator

JG/jfr

United States Department of State
Washington, D.C. 20520
June 8, 1987

Ilie J. Smultea, President
Casa Romana and Capela, Inc.
124 Montecito Ave.
Oakland, CA 94610

Dear Mr. Smultea:

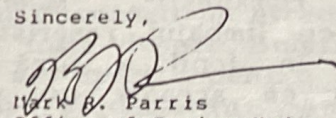
I am writing to you on behalf of President Reagan to thank you for your March 23 letter and the enclosed study on Bessarabia by Professor Anton Crihan.

We consistently press the Soviets to respect the rights of their national minorities in accordance with their international commitments. In 1975, the Soviet Union signed the Helsinki Final Act, which states that: "The participating States will respect human rights and fundamental freedoms, including the freedom of thought, conscience, religion or belief....They will promote and encourage the effective exercise of civil, political, economic, social, cultural and other rights and freedoms....By virtue of the principle of equal rights and self-determination of peoples, all peoples always have the right, in full freedom, to determine, when and as they wish, their internal and external political status, without external interference, and to pursue as they wish their political, economic, social and cultural development."

We continue to press the Soviets on these issues and to remind them of the obligations which they have undertaken by signing the Helsinki Final Act.

Thank you again for your sharing your views with us.

Sincerely,

Mark R. Parris
Director, Office of Soviet Union Affairs

MENTIUNI

CLUB ROMÂNESC--MALMÖ?

Pripită a fost "marea bucurie" ce a cuprins reacția B.C.R. (Decembrie 1987, p. 44) în urma scrisorii mierose din partea numitului Club Românesc din Malmö (Suedia) și a fițuicii dubioase CRONICA ROMÂNEASCĂ organ al acestui club.

Respectivii împirinați la fel au scris și lui Michael Titus din Londra, binecunoscut colaboraționist al regimului comunist din București, colodod acestuia deabinelea. Acesta, a răspuns și el cu promptitudine și polologhie, dar cinstea de a-i compara în CRONICA ROMÂNEASCĂ numele împreună cu un altul de seamă, a avut-o păcălitul domn Ion Rațiu, tot Londra, și nu Dmv. din Oakland. O chestie mică de nepricepere a redacției.

Numita foaie-fițuică CRONICA ROMÂNEASCĂ se declară neutră. Și, dacă-i "neutră", înțelege să "nu se bage"; încât n'ai să vezi în paginile ei nicăieri cuvântul "comunist" în nici un sens, mai ales nu anticommunism. (Ați citit atent foaia?). E neutră, nu face politică! Mai ales nu, precum se vede, politică anticomunistă și anticeaugistă: Numai atât vroia, biata de ea, ca să popularizeze cultura și "tradițiile milenare românești". "Milenarul" acesta consună perfect cu limbajul reserist și cel al lui Ioseph Dragan. În fond e fugă de actualitate, când consideri că aceasta nu este de natură să-ți convină. "Ethnia Română" ține să aibă relații cu această foaie și să-și grupeze aci oamenii.

Semn de zisă neutralitate va fi fiind și redarea fără jenă din "Tribuna României" (aceea de la București) a unei corespondente a d-lui Vandoros (!) din Noua Zeelandă asupra faptului cât se poate de "îmbucurător" că acolo s'a pus mâna pe saloanele bisericii, s'a făcut o mare petrecere, cu care prilej "s'au băut vinuri și țuică din țară"! Incât, parcă ne vine să regretăm că n'ați fost și Dmv. pe acolo,

căci a ținut petrecerea toată noaptea cu o sârbă îndrăcită. Nu-i nimica însă, vă va veni poate rândul în altă parte: căci foaia pune "problema": "Ce impedimente există să procedăm și noi (adică cei din Malmö) la fel?" (nr. 4, anul I). Niciun impediment, tovarășe! O experiență "avansată" se însușește numai decât. N'am împrumutat noi atâtea experiențe sovietice?

Altă dată se redă aci din MICRO MAGAZIN", mostră de orientare pro-reseristă. Membrii din conducerea clubului, cum și cei din redacție, călătoresc pe capete în R.S.R. Se știe ce înseamnă aceasta. Foaia amintită nu este leneșe, ci le oferă în paginile sale imaginea hotelului "Intercontinental" din București drept îndemn la un concediu plăcut. Ia, se mai adaogă imaginea "Babelor" din Bucegi. Să vezi însă, că unii preferă "Litoralul Românesc". Știu ei ce știu. Se bucură de atenția "cuvinită" și vizitatorii din România veniți prin Suedia. Numai adevărații refugiați, sosiți la un moment dat în număr mai mare, încât și suedezii s'au mirat, au călcat, potrivit foi, pe un drum ce "se poate numi spinos, cu poticniri, cu povârnișuri destul de anevoioase". Și, li se dorește acestora să aibe "mult succes, noroc și baftă!" Nici un cuvânt despre cauzele evadării refugiaților din țară, nimic despre răul comunist de acolo care-i determină la gesturi disperate. Păi, nu-l iau ăia la rost pe urmă când se călătorește în țară? Așa, iată, le-a urat numai "baftă!" Asta se zice și în București pe stradă. Nici un cuvânt nu găsești în foaie despre Buletinul ce cu ajutorul suedez s'a tipărit pentru acești refugiați proaspeți în care ei declarau: "Am dorit să scăpăm de sistemul de opresiune".

O anume Anna-Lisa Stoican, suedeză căsătorită cu un român, duce o luptă dramatică în fața întregii opinii suedeze, recurgând și la o grevă a foamei de 40 de zile în fața ambasadei reseriste, ca să-și scape bărbatul din RSR, unde-l făcuseră zapt, ea fiind vizitată pe locul grevei și de primul ministru al țării; însă, foaia împirinată CRONICA ROMÂNEASCĂ nu vede, n'auze, nu se referă măcar cu un cuvânt la acesta și alte fapte de protest ale

românilor de prin Scandinavia. E "neutră", nu se bagă, are altele mai "importante" de urmat. Cine altul să sară atunci în ajutor refugiaților români și protestelor lor, dacă nu un club și o foaie ce se pretind ale lor? Nu! Aceștia au grije să serbeze festiv "ziua strugurilor" (care în Suedia nu se fac), ca să fie în ton cu "Ziua recoltei" de la București. E un gest patriotic, nu? La asemenea serate s'a întâmplat să se vândă și iocoane, la tombolă. Unde mai pui că membră în acest club apare și una cu numele odios de Turcanu venită după niște peregrinări ciudate prin Germania. Investigațiile arată că aceasta este nepoată de frate torsionarului.

Propunerea cu care au venit clubul și foaia de a stabili "vaste" relații cu organizații românești din alte țări e curată obrăznicie ținând seamă de faptele relatate aci doar parțial. Scopul le-a fost să obțină cărți, publicații ale exilului, se pare nu în scopuri de curată lectură. Au aci în apropiere, la Lund, una dintre cele mai complete biblioteci românești la care însă, ciudat, nu catadixesc să meargă.

Clubul românesc din Malmö nu e unica asociație românească din Scandinavia; sau era numai la un moment. Căci mai înainte fuses un club la Stockholm numit "Dacia". Acesta înțelegea de datoria lui să scrie către "Tribuna României" la București: "Nu este întâmplător că noi ne numim clubul 'Dacia', iar Dmv. aveți sediul tocmai pe Bdul Dacia în București!" Când acel club rău famat s'a stins, iată că îndată a apărut altul în sudul Suediei socotindu-se "unic". Nu este întâmplător, reluăm expresia, că un zis club trebuia să reapară pe undeva, de astă dată mai departe în sud, pentru a se menține continuitatea în treburile agenturii reseriste. În Suedia s'au întâmplat câteva omoruri de români, dar despre acestea clubul și foaia lui n'au suflat un cuvânt. Cum, nu-i interesează asta pe români? Când se programase o demonstrație politică de ziua "națională" a RSR, în Malmö, atunci membrii ambasadei reseriste stăteau ascunși la sediul clubului, urmărind pregătirile. De altfel, această zi, 23 August, este socotită în foaie (nr. 18/1985) ca una cățărată pe "Arborele Unirii", cum este a "insurrecției din luna August".

În vremea mai din urmă s'au certat în acest club pe chestia cine e mai mare spion al RSR, iar foaia și-a încetat apariția, poate nu întâmplător cam în același timp cu sistarea și a foi "Remember" a lui M. Titus de la Londra. Vor fi socotind și cei de la București că, date fiind evenimentele din Țară, nu mai e cazul să-și întrețină suporteri încoace și incolo prin emigrație. Emigrația din Scandivavia, din păcate, nu pare a avea oameni de stofă, ci de celofibră. "Incântarea" de cuvintele lor mieroase m'a surprins și o pun pe seama proastei informații și a credulității.

S. GÂRLEANU

"...From these honored dead we take increased devotion to that cause for which they gave the last full measure of devotion--that we were highly resolved that these dead shall not have died in vain--that this nation under God, shall have a new birth of freedom and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth."

[From Abraham Lincoln's Gettishburg Address (Nov. 25, 1863), near the field where a decisive Civil War battle was fought.]

NOTE: Buletinul CR invites its readers to submit articles & news items to its editors (either directly or via a member of the Editorial Board or CRC Executive Committee).

- Note -

Ținem să adresăm sincere felicitări lui Remus Bretoi, membru fondator și membru în Consiliul CRC, pentru distinsa activitate profesională. Ca inginer senior în bine cunoscuta organizație NASA, D-1 Bretoi a fost încredințat cu funcțiunea de președinte executiv pentru organizarea conferinței naționale NASA care a avut loc la San Jose (CA) între 17-20 Octombrie, 1988.

Remus Bretoi este un vrednic urmaș și continuator a unei tradiții de păstrare a valorilor culturale românești în America. Îi urăm succes și pe mai departe. Casa Romană & Capela se simte onorată de participarea activă și sprijinul lui Remus Bretoi în organizația noastră.

Nu numai știința ci și arta este reprezentată cu autenticitate și demnitate de către talentatul sculptor Mircea Goreniciu, membru din comunitatea etnică românească în California de nord--așa cum se vede din anunțul de mai jos.

Calde și sincere felicitări maestrului Goreniciu!

LOS GATOS ARTS COMMISSION TOWN OF LOS GATOS and LOS GATOS FRIENDS OF THE ARTS

cordially invite you
to attend the premiere dedication ceremony
in their Public Arts Program
featuring the monumental sculpture

"SPACE DANCE FOR PEACE IV" © 1986
by Paul Mircea Goreniciu

on
December 17, 1988 at 11:00am
on the lawn in front of the Los Gatos Town Hall
110 East Main Street, Los Gatos, California

RESTRUCTURAREA POLITICĂ INTERNĂ A LUI GORBACIOV

Panourile și lozincile sub care s-au desfășurat serbările de aniversare ale revoluției bolșevice de acum 71 de ani au fost semnificative. Placarde uriase s-au ridicat în Piața Roșie (Moscova) reproducând sloganele din 7 Nov. 1917: "Revoluție"--"toată puterea la Soviete"--"pământul țăranilor"--"fabricile muncitorilor". Alături de aceste slogane atârna portretul lui Lenin și apelul pentru perestroika. Intregul decor sugera că prezenta reformă preconizată de Gorbaciov se inspiră din principiile revoluționare leniniste și urmărește reîntoarcerea la ele.

Trei săptămâni mai târziu (29 Nov. 1988) Mihail Gorbaciov a prezidat ședința la care Sovietul suprem a votat amendamentele constituționale care schimbă structura instituțiilor politice existente creînd un sistem președințial cu o branșă legislativă mai activă și mai legitimă. Președintele statului sovietic va fi ales de către "Congresul deputaților poporului"--o instituție nouă de 2,250 deputați--1500 aleși prin vot secret și direct după liste de mai mulți candidați, membri și nemembri de Partid iar 750 aleși de către diferite grupuri (uniuni muncitorești, partid, cooperative, veterani, academicieni, etc.). Termenul președintelui este de maximum zece ani dar are putere legislativă discreționară în perioada dintre sesiunile legislative. (Vezi articolul "Gorbachev: l'Etat c'est moi!", în L'EXPRESS, și Paul Quinn-Judge, "Imperial Presidency for Gorbachev", CHR. SCI. MON., Dec. 2, 1988, p. 1.) Tot Congresul deputaților poporului alege membrii "Sovietului suprem"--un corp legislativ de 450 de membri care spre deosebire de predecesorul său, se va întruni în sesiune anuală quasi-permanentă și va adopta legislații pe bază de inițiativă și desbateri.

Această restructurare a fost numită "pluralism socialist". Obiecțiunile care s'au ridicat cu privire la acest "pluralism" subliniază contradicția dintre cuvântul "pluralism" și realitatea existenței unui singur partid. "The words are not being matched with deeds," afirmă profesorul Thomas Remington de la Universitatea Emory. Iar Andrei Zacharov găsește că reformele "democratice" ale lui Gorbaciov se bat cap-in-cap cu "monocrația" partidului unic, se găsesc pe teren șubred și pot duce la înlăturarea reformatorului și rezulta într-o situație haotică. (Vezi conferința lui din 14 Nov. c., la Institutul George Kennan).

Adevărul este că după trei ani și jumătate de agitație reformatoare rafturile cooperativelor de consum continuă să rămână goale iar cozile sunt tot mai lungi și obositoare. Lumea se întreabă cât va mai dura perioada de așteptare? Răspunsul la această întrebare rămâne suspendat atâta vreme cât produsele agricole livrate la periferia capitalei sovietice nu găsesc camioanele necesare transportului la îndemâna consumatorilor. Această situație rezultă dintr-o slabă organizare sau dintr-un boicot tacit al vechii structuri care refuză să se lase "restructurată"? Nici despre schimbările în "Nomenklatură" nu se aude prea mult. Pozițiile cheie ale birocrației continuă să fie ocupate de către indivizi a căror lealitate față de Partid este mai importantă decât calificarea pentru funcție. "Noua clasă" creată de sistemul comunist și demascată de Milovan Djilas în Jugoslavia acum 30 de ani a prins rădăcini adânci și și apără interesele. Perestroika ar putea să tulbure apele...

1er octombrie: la Soviet suprême accepte la démission de Gromyko (au centre).

Reformele Gorbaciov au pornit de sus și au un drum lung și spinos de parcurs până la masele de jos. Împlinirea lor, depinde de bunăvoința și cooperarea unui complex aparat birocratic care ar putea să-l torpileze pe Gorbaciov ca și pe Hrușciov. Lupta se dă după culise unde "glasnost" nu-și face efectul dorit de Gorbaciov. Noile lui principii sunt prea complicate pentru masele obișnuite cu un sistem autoritar practicat de birocrați. Lupta rămâne deschisă și rezultatul nesigur.

Mai sunt apoi ramificațiile restructurării asupra sistemului federal. Șase din cele 15 republici au început o mișcare centrifugă de intensitate diferită. Prima naționalitate să-și revendice dreptul la așezările istorice în Crimeea, de unde au fost alungați de Stalin după războiul al 2^{lea} mondial, au fost Tătarii. În urma curajoaselor demonstrații din Moscova--o primă manifestare a perestroikăi--Kremlinul a făcut câteva concesii permițând întoarcerea în Crimeea a unui număr limitat de familii. Se pare însă că problema tătarilor din Crimeea nu s'a rezolvat ci doar s'a amânat?

A urmat apoi conflictul azerbaidjiano-armenian pe tema persecuției armenilor din ținutul Nagorno-Karabakh care a fost încorporat de Stalin în Republica Azerbaidjan în 1922, deși marea majoritate a locuitorilor sunt armeni și creștini pe când azerbaidjenii sunt musulmani. Deci este vorba de un naționalism religios care a mobilizat sute de mii de demonstranți și a rezultat în zeci de morți și sute de răniți. Intervenția trupelor federale n'au putut potoli ardoarea armenilor de a se uni ca națiune creștină sub un guvern republican al lor. Nici catastrofa cauzată de cutremurul recent nu le-a înăbușit dorința de unitate națională. Georgienii au deslăntăit și ei o serie de demonstrații--mai ales în centrele universitare--protestând contra restricțiilor de a se întruni și a procesului de rusificare forțată. Însă cea mai puternică mișcare de autonomie și chiar secesiune s'a produs în Statele Baltice--Estonia, Letonia și Lituania. "Fronturi populare" au fost organizate în fiecare din ele. Pe baza principiilor

lansate de Gorbaciov ("glasnost și perestroika") conducerea comunistă din aceste țări nu s'a opus acestor fronturi în care 25% sunt membri și în Partidul comunist. (Vezi "USSR: răscoala baltică", în EEN, 12 Oct. '88, pp. 5-6). Pasul cel mai avansat l-a făcut Parlamentul estonian care la 16 Nov. '88 a votat o "declarație de suveranitate", proclamându-se autonomă, cu excepția politicii externe și a apărării. Moscova s'a grăbit să declare acțiunea Estoniei "inadmisibilă" dar a asigurat Țările Baltice că art. 72 din vechea constituție nu va fi eliminat. (Acest articol recunoaște, în principiu, dreptul de secesiune al republicilor S.R.). Vezi THE ECONOMIST, 26 Nov. '88, p. 51, "A Sad Song for Mikhail.") Tot revista engleză THE ECONOMIST

(Sept. 24, '88, pp. 17-18), "Marx turned upside down" (Răsturnarea lui Marx), arată că principiile marxiste privitor la controlul inflației, eliminarea șomajului și a grevelor nu mai fac parte din practica economică a țărilor marxiste. Inflația se ridică la 18% în Ungaria, 19% în China, 60% în

Polonia și 190% în Jugoslavia. Profeția lui Lenin că "țările capitaliste sunt condamnate la stagnare pe când cele marxiste vor progresa neîntrerupt în competiția economică" s'a dovedit falsă. "Țările capitaliste au progresat iar cele comuniste au stagnat" și de aceea îl dau peste cap pe Karl Marx.

REFORMELE GORBACIOV SUNT IGNORATE IN ROMÂNIA

Era o vreme când semnalele din Moscova, bune sau rele, erau recepționate și urmate fără murmur de către țările socialiste și partidele comuniste de pretutindeni. Astăzi, când aceste semnale anunță o condiție de mai multă libertate a individului (glasnost) și descentralizare a sistemului economic (perestroika) divergențele cresc chiar în rândurile sateliților din Europa de răsărit. Unul din acești

sateliți este România. Regimul dela București s'a proțăpăit într-un imobilism stalinist și refuză cu încăpățănare să recunoască tragica realitate a suferinței de foame, frig și de insuficientă lumină electrică pe străzi și în casă, datorită gospodăriei inepte a sistemului comunist practicat de dictatura Nicolae Ceaușescu și partidul de sub conducerea lui.

Agențiile de presă occidentală, descriu cu litere mari în cotidiene și reviste deplorabilele standarde de viață din România care au ajuns la ultima treaptă între toate țările comuniste din blocul sovietic. Chiar și în Albania, prim-secretarul Ramiz Alia a inițiat "...un mănunchi de reforme agricole...cu scopul de a lărgi inițiativa cooperativelor (adesea bazate pe familii) și de a vinde produsele proprii la prețuri determinate de piața liberă" (vezi EASTERN EUROPE NEWSLETTER, 7 Dec. '88, p. 6).

Pe lângă faptul că alimentele de bază sunt raționate, rafturile magazinelor sunt goale sau se golesc rapid în fața cozilor de așteptare cu oameni amețiți de foame și frig. Evident că "...elita partidului nu suferă de aceste neajunsuri" (E.E.N., 9 Nov., '88, p. 2). Piața neagră a devenit o importantă sursă de aprovizionare pentru cei care-și pot permite. Salarul lunar s'a ridicat recent la 2.000 lei. Prețul oficial al dolarului este 8,8 lei; la negru se vinde cu 90-100 lei; un klg. de cafea boabe costă 1.000 lei; un ou 6 lei; un video-ricorder 70.000 lei; legume și fructe lipsesc cu totul în cursul iernei.

În contrast cu aceste lipsuri și nepricepere gospodărească se desfășoară "un vast program de construcții în toate orașele și mai ales în București cu prețul unui standard de viață în contrast cu fațada acestor construcții înșelătoare Revista americană TIME (5 Sept. 1988) constată că "Lipsa de alimente care rezultă din politica economică desechilibrată a lui Ceaușescu este cauza evidentă a nemulțumirii poporului" (p. 31). Proiectul de "sistematizare" a produs o reacțiune negativă nu

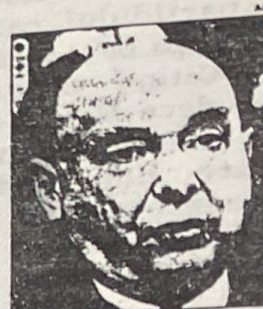
numai în România ci și în streinătate. Centrele agro-industriale preconizate de regimul Ceaușescu, cu dărâmarea din temelii a 8.000 de sate până la anul 2000, ar desființa și loturile de pământ cultivate individual de către țărani gospodari, cu rezultate excelente. (15% din solul agricol cultivat în acest mod produce 50% din producția agricolă a țării). Aceste blocuri rurale vor fi lipsite și de confort. Sunt construite din beton prefabricat care nu-i potrivit pentru iernile friguroase și sunt fără conducte de apă în interior. Un puț în curtea clădirii servește drept sursă de apă pentru toți cei din bloc. Civilizația merge de-a nădăratelea în România. Președintele Franței--prietenă noastră de totdeauna--a programat vizite în toate țările est-europene dar nu în România. Pe măsură ce regimul comunist de la București se desparte de istoria firească și de tradițiile milenare ale națiunii române își pierde prietenia, respectul și bunăvoința internațională atât de necesare în viața unui popor.

Aniversarea demonstrațiilor anti-guvernamentale de la Brașov (15 Nov. 1987) a avut loc în zeci de orașe din țările occidentale cu participarea presei care ridică tot mai des întrebarea: cât va mai putea îndura poporul român dictatura nefastă a unui regim stalinist de mult repudiat de însăși Moscova? Revista franceză L'EXPRESS (18 Nov. 1988) constată că "...paranoia lui (Ceaușescu) îl împinge să-și plimbe dobermanul în mașina oficială, înconjurat de agenți. Este sindroma lui Caligula care și-a numit calul consul" (p. 52).

Cercuri bine informate susțin că o repetiție a protestului de anul trecut în Brașov ar deslănțui demonstrații în alte centre industriale și cu oarecare simpatie în rândurile securității ar putea produce schimbarea mult așteptată la București.

DISCURSUL LUI YACOVLEV

Alexandru Yacovlev, membru în Biroul politic, al PCUS, prieten cu Gorbaciov și probabil Nr. 2 în ierarhia partidului, a rostit o cuvântare destul de revelatoare a direcției și tempo-ului reformelor. Textul integral al discursului a apărut în ziarul local din orașul Perm unde Yacovlev l-a rostit la 17 Dec. 1988. Versiunea apărută în PRAVDA a fost censurată și golită de substanța critică de către "o persoană sus pusă" (vezi Paul Quinn-Judge, "Top Soviet says system ruins people...Pravda says cut" [Un cap sovietic spune că sistemul duce poporul la ruină...Pravda taie cu foarfeca], CHR. SCI. MON., Dec. 29, 1988, pp. 7-8).

A. Yacovlev

În esență, discursul lui Yacovlev cere un pas mai rapid al reformelor ("full speed ahead"). Metoda sugerată este "toleranța" pentru diversitate de opinii. "Suntem noi oare singurii care deținem adevărul etern?"--își întreabă el audiența. Când treburile nu merg bine partidul de la conducere trebuie să se examineze pe sine însuși în primul rând.

Reforma economică se învârtă pe loc--a spus Yacovlev. Schimbări radicale sunt necesare și la țară: "Atâta vreme cât pământul n'are stăpân nu va fi nici pâine, nici carne, nici lapte". (Această idee n'a apărut în Pravda). Sistemul creat cu încăpățănare acum 50 de ani "violează natura și rațiunea și ruinează poporul". Legile după care el funcționează sunt incoherente. A sosit timpul să ne spălăm conștiința de minciuna că "socialismul și piața liberă ar fi incompatibile".

Totuși, în concluzie, Yacovlev este de părere că socialismul trece printr-o criză dar nu-i ramolit--cum cred occidentalii--ci se apropie de "maturitate". Ne întrebăm dacă această concluzie mai are vreo justificare după ce Yacovlev l-a

despuat de principiile marxist-leniniste care i-au servit drept călăuză de la revoluția boșevică încoace. Singura explicație a perspectivei optimiste cu care își încheie discursul este considerația ce trebuie să o aibe față de elementele conservative ale partidului care încă mai comandă o bună parte din trupa birocrată.

Citind discursul lui Yacovlev am înțeles mai bine de ce Mihail Gorbaciov a omis cu totul noțiunea de "comunism" în adresa către ONU (7 Dec. 1988). Ceeace liderii dinainte ai Kremlinului afirmă cu încredere drept un mijloc de salvare a omenirii, cei de astăzi nu mai consideră salvator nici pentru țara lor proprie, Rusia--O tempora o mores!

CONFLICTUL DIN PALESTINA

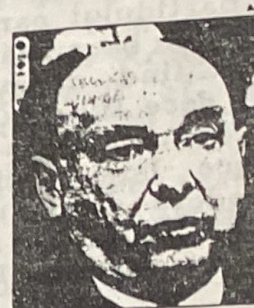
Semnele de bunăvoință și pace au apărut în toate părțile globului --Cambodia, Afganistan, Iran-Irac, Namibia, Angola (de unde cei 50.000 de cubanezi sunt programați să se întoarcă acasă)--cu excepția conflictului central dintre Israel și națiunea palestiniană în Orientul mijlociu.

Cele două evenimente politice noi--proclamarea statului palestinian independent (Oct. 1988 în Alger) și deschiderea dialogului dintre Statele Unite și Organizația pentru Liberarea Palestinei (Dec. 14, 1988), n'au influențat cu nimic "mâna de fier" (the iron fist) a premierului Itzhak Shamir, hotărît să suprimă răscoala arabilor palestinieni (intifadah) prin forță militară.

Agentele de presă continuă să descrie și să ne arate scene de confruntare dintre tineri palestinieni înarmați cu pietre ("la révolution de pierres") și soldați israelieni bine echipați a căror gloanțe de cauciuc doboară aproape zilnic vieți de tineri prea temerari. Se mai adaugă buldozere care dărâmă casele familiilor cu membrii opuși ocupației, arestări de persoane suspecte și dețineri ilegale până la 6 luni de zile și, în sfârșit, deportarea peste hotare din când în când a celor socotiți lideri ai răscoalei. Un conflict de peste 40 de ani care are toate caracteristicile unei lupte de rezistență împotriva forțelor de ocupație.

DISCURSUL LUI YACOVLEV

Alexandru Yacovlev, membru în Biroul politic, al PCUS, prieten cu Gorbaciov și probabil Nr. 2 în ierarhia partidului, a rostit o cuvântare destul de revelatoare a direcției și tempo-ului reformelor. Textul integral al discursului a apărut în ziarul local din orașul Perm unde Yacovlev l-a rostit la 17 Dec. 1988. Versiunea apărută în PRAVDA a fost cenzurată și golită de substanța critică de către "o persoană sus pusă" (vezi Paul Quinn-Judge, "Top Soviet says system ruins people...Pravda says 'cut'" [Un cap sovietic spune că sistemul duce poporul la ruină...Pravda taie cu foarfeca], CHR. SCI. MON., Dec. 29, 1988, pp. 7-8).

A. YACOVLEV

În esență, discursul lui Yacovlev cere un pas mai rapid al reformelor ("full speed ahead"). Metoda sugerată este "toleranța" pentru diversitate de opinii. "Suntem noi oare singurii care deținem adevărul etern?"--își întreabă el audiența. Când treburile nu merg bine partidul de la conducere trebuie să se examineze pe sine însuși în primul rând.

Reforma economică se învârtă pe loc--a spus Yacovlev. Schimbări radicale sunt necesare și la țară: "Atâta vreme cât pământul n'are stăpân nu va fi nici pâine, nici carne, nici lapte". (Această idee n'a apărut în Pravda). Sistemul creat cu încăpățanare acum 50 de ani "violează natura și rațiunea și ruinează poporul". Legile după care el funcționează sunt incoherente. A sosit timpul să ne spălăm conștiința de minciuna că "socialismul și piața liberă ar fi incompatibile".

Totuși, în concluzie, Yacovlev este de părere că socialismul trece printr-o criză dar nu-i ramolit--cum cred occidentalii--ci se apropie de "maturitate". Ne întrebăm dacă această concluzie mai are vreo justificare după ce Yacovlev l-a

despuat de principiile marxist-leniniste care i-au servit drept călăuză de la revoluția boșevică încoace. Singura explicație a perspectivei optimiste cu care își încheie discursul este considerația ce trebuie să o aibe față de elementele conservative ale partidului care încă mai comandă o bună parte din trupa birocrată.

Citind discursul lui Yacovlev am înțeles mai bine de ce Mihail Gorbaciov a omis cu totul noțiunea de "comunism" în adresa către ONU (7 Dec. 1988). Ceeace liderii dinainte ai Kremlinului afirmă cu încredere drept un mijloc de salvare a omenirii, cei de astăzi nu mai consideră salvator nici pentru țara lor proprie, Rusia--O tempora o mores!

CONFLICTUL DIN PALESTINA

Semnele de bunăvoință și pace au apărut în toate părțile globului --Cambodia, Afganistan, Iran-Irac, Namibia, Angola (de unde cei 50.000 de cubanezi sunt programați să se întoarcă acasă)--cu excepția conflictului central dintre Israel și națiunea palestiniană în Orientul mijlociu.

Cele două evenimente politice noi--proclamarea statului palestinian independent (Oct. 1988 în Alger) și deschiderea dialogului dintre Statele Unite și Organizația pentru Liberarea Palestinei (Dec. 14, 1988), n'au influențat cu nimic "mâna de fier" (the iron fist) a premierului Itzhak Shamir, hotărît să suprimă răscoala arabilor palestinieni (intifadah) prin forță militară.

Agentele de presă continuă să descrie și să ne arate scene de confruntare dintre tineri palestinieni înarmați cu pietre ("la révolution de pierres") și soldați israelieni bine echipați a căror gloanțe de cauciuc doboară aproape zilnic vieți de tineri prea temerari. Se mai adaugă buldozere care dărâmă casele familiilor cu membrii opuși ocupației, arestări de persoane suspecte și dețineri ilegale până la 6 luni de zile și, în sfârșit, deportarea peste hotare din când în când a celor socotiți lideri ai răscoalei. Un conflict de peste 40 de ani care are toate caracteristicile unei lupte de rezistență împotriva forțelor de ocupație.

Determinarea palestinienilor de a înfrunța suferință și sacrificiu pentru libertatea lor a atras simpatia opiniei publice mondiale. Dovada că Adunarea generală ONU a votat 148-2 (Israel și U.S.) să transfere adunarea de la New York la Geneva ca să asculte raportul lui Yaser Arafat când acestuia i s'a refuzat viza de intrare în St. Unite pe motiv că avea legături cu teroriști și periclita securitatea publică.

În cuvântarea de la Geneva, Yaser Arafat a satisfăcut cele 3 condiții puse de Departamentul de stat american: recunoașterea statului Israel,

Palestinian children in Gaza camp during Intifadah

acceptarea rezoluțiilor ONU 242 și 338, și renunțarea la terorism. Prin aceasta, St. Unite a reluat dialogul cu PLO care deschide o portită înspre negocieri datorită faptului că Statele Unite, ca prieten, sprijinitor și garant al existenței statului Israel poate juca un important rol de mediator. Cu alte cuvinte, interesele Statelor Unite de a încuraja terminarea ostilităților, de a păstra relații de prietenie cu țările arabe moderate și de a împlini promisiunea de la Camp David (Sept. 1978) pentru o patrie ("home land") pentru palestinieni, constituiesc un factor în balanța politică viitoare: "A more evenhanded policy"--ca să alegem o expresie adeseori folosită în cercurile academice. De fapt, aceasta a fost și încă este și voința Organizației Națiunilor Unite care a creat statul Israel în Noembrie 1947.

Talleyrand, ministrul de externe al lui Napoleon Bonaparte îl avertiza spunându-i "Majestate, cu baioneta poți cuceri dar nu poți dormi pe baionete!" Imi amintesc, de asemenea că profesorul Hans Morgenthau care în seminarul de relații internaționale (Yale University) ne spunea că un om de stat nu închide niciodată ușa la negocieri...și că propriile interese sunt mai bine servite atunci când se ține seamă și de cele ale oponentului.

UN MOMENT DE RASPÂNTIE PENTRU DREPTURILE OMULUI

La zece Decembrie s-au împlinit 40 de ani de la Declarația Universală a Drepturilor Omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Acest principiu umanitar, lansat în Declarația de independență a Statelor Unite (1776) și reafirmat de Revoluția franceză (1789) a rămas o expresie a unei condiții sociale ideală în raporturile dintre guvernanți și guvernați. Scopul lui a fost să garanteze protecția individului împotriva opresiunii și a abuzului de putere statală.

Preambulul și articolul I (Charta Națiunilor Unite) menționează drepturile omului ca o obligație a membrilor semnatori; dar o definiție detaliată a drepturilor și libertăților individului în relațiile cu statul național și cu celelalte state a fost adoptată de către Adunarea generală ONU, prin vot unanim (cu abținerea celor șase țări din Blocul sovietic, Arabia saudită și Africa de sud), la 10 Dec. 1948. Aceasta este Declarația universală a drepturilor omului.

Pentru a asigura împlinirea ei, Adunarea generală ONU a însărcinat Comisia pentru drepturile omului să pregătească o Convenție a drepturilor omului care să fie semnată de către membrii ONU și să creeze obligația fiecărui stat de a respecta în mod efectiv drepturile omului și prin legislația domestică.

Națiunile Europei occidentale, în cadrul Consiliului european, au adoptat și ele Convenția europeană pentru drepturile omului (4 Nov. 1950) garantate prin Curtea europeană de justiție stabilită în 1959.

Evident că aceste documente și instituții n-au eliminat, în mod automat abuzurile practice mai ales în țările cu regimuri comuniste sau militariste. Totuși, conștiința valorii și a necesității sociale și politice a drepturilor omului a evoluat paralel cu aspirația națiunilor spre pace. Nerespectarea a rămas totuși una din principalele cauze ale conflictelor interne, regionale și ideologice-internaționale. Un

important pas înainte s-a făcut prin Pactul de la Helsinki (1975) prin care drepturile omului sunt reafirmate de către cele 35 de țări semnatare. Acest pact a încurajat grupuri de protest și opoziție contra regimurilor opresive din țările satelite și a dat impuls nou organizațiilor ca "Amnesty International" să observe și să dea publicității cazuri notorii de tortură fizică și psihologică cu totală desconsiderare a ființei umane.

Vrednice de remarcat sunt și revelațiile unei liste lungi de autori trecuți prin închisori, câmpuri de concentrare sau spitale spihiatrice pentru apărarea drepturilor omului la libertatea de gândire, credință, presă sau opinie politică neconformistă. Cele mai bine cunoscute sunt lucrările lui Milovan Djilas și ale lui Alexandru Solzhenitsyn--care au fost traduse în engleză și alte limbi--dar și zecile de însemnări și jurnale care descriu suferințele și torturile incredibile prin care au trecut puținii care au supraviețuit prigoanelor staliniste din România.

Sub administrația președ. Carter s-a înființat un Birou al drepturilor omului și al afacerilor umanitare în cadrul Dept. de stat american. Paralel cu acesta s-a stabilit organizația "Observatorul drepturilor omului" (Human Rights Watch) și prima ei filială "Helsinki Watch", urmată de "Asia Watch" și "Americas Watch". În St. Unite a luat naștere "Central american PEN" (PEN American Center), o asociație a scriitorilor care organizează colocvii internaționale cu tema "drepturile omului".

Mare cinste și recunoștință se cuvine mai ales strădaniei neobosite și de multe ori primejdioase a liderilor și personalului organizației "Amnesty International". Prin publicații periodice și aniversări ca cea recentă, la 40 de ani, această organizație a contribuit simțitor la educația și mobilizarea publicului pentru apărarea drepturilor omului.

Ca "Colocviul Internațional" de la Roma (14 Oct. 1988) care a revelat și criticat violarea drepturilor omului în epoca Ceaușescu, scriitorul Paul Goma a afirmat--și pe bună dreptate--că sub regimul opresiv de la București românilor "li s'a furat trecutul și li s'a interzis viitorul".

40 DE ANI DE LA ADOPTAREA DECLARAȚIEI UNIVERSALE A DREPTURILOR OMULUI

Cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, filiala Amnesty International din San Francisco a organizat, sâmbătă 10 Decembrie 1988, la Catedrala Grace din San Francisco, un miting, la care și-au adus contribuția: Rev. Alan Jones, Michael A. Roosevelt, Paul Hoffman, John J. Healey, Joan Baez, Merrill Collins și Corul de copii din Oakland, și foștii deținuți de conștiință: Hiber Conteris (Uruguay), Alicia Partnoy (Argentina) și Carmen Popescu (Romania).

A fost un program interesant, emoționant, care ne-a reamintit că--cel puțin teoretic--oamenii mai au și drepturi și că, în realitate, aceste drepturi sunt (prea) frecvent neglijate.

Dintre toți vorbitorii, d-na Carmen Popescu a fost cea mai aplaudată și între aplauzele sutelor de participanți, sunt de amintit și cele ale unui grup restrâns de români din Bay Area, care au ținut să fie prezenți la această întâlnire, cu profundă rezonanță în sufletele noastre de refugiați.

La finele întâlnirii, într-un cadru mai puțin formal, s-au colectat semnături de la cei prezenți, în scopul respectării în continuare a drepturilor ce le avem, și în vederea eliberării celor închiși pentru a fi luptat pentru respectarea acestor drepturi.

Participant

★ "... the candle burns not for us, but for all those whom we failed to rescue from prison, who were shot on the way to prison, who were tortured, who were kidnapped, who 'disappeared.'

That's what the candle is for."

—Peter Benenson, founder
Amnesty International

Amnesty International USA
322 Eighth Avenue
New York, New York 10001

LA ADUNAREA GENERALĂ
SPECIALĂ a Casei Române &
Capele, 12 Nov. 1988, s'a hotărât
să nu se vândă proprietatea din
124 Montecito. În schimb să se
concentreze toate energiile
înspre efectuarea ajustărilor
necesare pe locul în care ne
găsim.

Cea mai înaltă ofertă
pentru proprietatea actuală a
fost de \$400.000--sumă cu care
probabil că nu s'ar putea
obține un loc echivalent cu cel
pe care-l avem--deși o căutare
intensă nu s'a întreprins. Unul din meritele
proprietății CRC este locația care este prin ea
însăși o garanție că valoarea va continua să
crească.

O lucrare importantă de ajustare a și fost
efectuată. Este vorba de un cuptor nou pentru
încălzirea centrală și de renovarea circuitului
electric în legătură cu controlul temperaturii. Ceea
ce rămâne de făcut este complectarea ETAPEI II
care cuprinde eliminarea porțiunii de sud (sala de
mese, bucătăria și apartamentul) și înlocuirea cu o
construcție lărgită, cu un subsol și un etaj
deasupra. Iar porțiunea dinspre Montecito Ave va fi
destinată exclusiv unei capele de rugăciune și
servicii religioase.

Apelul pentru efectuarea etapei II a înregistrat
contribuții și/sau promisiuni de \$8.500. Pentru a
începe lucrările va trebui ca această sumă să fie
dublată. Numele contribuitorilor cu minimum o
"cărămida" (\$100) va fi onorat într-un fel
asemănător cu al fondatorilor.

În acest BULETIN CR găsiți formularul pe care
vă invităm să-l completați cât mai curând posibil și
să-l înapoiați în plicul alăturat.

BIBLIOTECA CRC cu cele peste 900 de volume, plus câteva mii de periodice, stă la dispoziția celor interesați, pentru împrumut sau consultare la fața locului în fiecare vineri 7-10 p.m.

Pe această cale, mulțumim tuturor celor care prin donații, au contribuit la îmbogățirea fondului bibliotecii. Donații de cărți pentru biblioteca CRC sunt binevenite și în continuare.

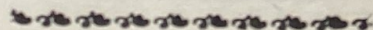
**CRC dispune--spre vânzare--
de următoarele lucrări :**

- The Constitution of the United States of America: \$5
- Constitution and By-Laws of the Romanian Orthodox Episcopate of America: \$3
- Vasile VERSAVIA, Aș zbura și eu puțin (poezie): \$5
- Nicolae NOVAC., Tălmăcirii din lirica americană (poezie): \$5
- A Letter from the "Prison of the Peoples": \$3
- Scrisoare din "Închisoarea popoarelor": \$3
- Anton CRIHAN, Romanian Rights to Bessarabia According to Certain Russian Sources: \$5
- Aron COTRUS, Antologie selectivă de Jon Cepoi (poezie): \$15

Urăm un sincer BUN VENIT în sânul comunității noastre tânărului ADRIAN UNGURU din București, sosit în California în toamna acestui an.

Casa Română & Capela continuă să ofere asistență celor care au nevoie de "afidavits" sau alt sprijin de nou veniți. Solicitări pot fi adresate la CRC--a cărei reprezentant în probleme de imigrare, Dl Max Bujor, a intervenit și continuă să intervină oferind cu generozitate o mână de ajutor.

Sâmbătă seara (12 Nov. c.) s'a sărbătorit ZIUA RECOLTEI, în sala cea mare CRC. Pregătirile necesare, inclusiv oala uriașe de sarmale și întreaga ospitalitate oferită celor peste 120 de persoane se datoresc Doamnelor Rodica Acatrinei, Cati Lazarescu (la bucătărie și servit), Libby Smultea și Rodica Ranga (la recepție); Ionel Oneț la bar și Amadeus Schneider cu muzica.

În numele comunității românilor din Bay Area, CRC exprimă sincere aprecieri și mulțumiri celor de mai sus și tuturor celor care au contribuit în orice fel la frumoasa petrecere din seara acestei zile.

ANIVERSAREA A 70 DE ANI de la Realizarea României întregite prin Unirea Transilvaniei cu Vechiul regat (1 Dec. 1988) a fost comemorată la Casa Română & Capela în după masa zilei de Duminecă, 27 Nov. 1988. Cu această ocazie tânărul scriitor și poet Ionel Oneț (originar din Țara moșilor), a prezentat câteva date istorice despre procesul de formațiune și continuitate a națiunii române în Ardeal în perioada de ocupație română și după retragerea trupelor sub împăratul Aurelian. Vorbitorul a subliniat apoi câteva date din lupta seculară de afirmare națională care a pregătit calea unirii din 1 Dec. 1918. Atât cuvântarea comemorativă cât și recitarea poeziei, "Ardealul" (M. Rădulescu) de către Nick Cazacu au fost unanim apreciate.

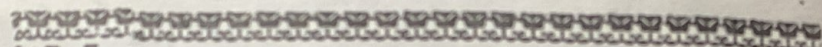
Petrecerea de ANUL NOU s'a desfășurat într-o plăcută atmosferă amicală. Cei circa 150 de participanți au salutat noul an și și-au urat unii altora "la mulți ani" cu bine, sănătate și spor la toate. Surpriza serii a fost vizita "caprei" și dansul cu strigăturile și urările tradiționale de Anul Nou. Inițiativa și performanța s'au datorat soților Hoadrea care, îmbrăcați în costum național, au delectat mulțimea în așteptarea orei XII. (Deși capra era capră, în dosul ei am bănuț pe Iulian....)

Dansul și conversația s-au prelungit până la ore mici când o mână de oameni, bărbați și femei, au ajutat la curățitul sălii.

Calde aprecieri și mulțumiri se cuvin D-nei Aurica Hoadrea pentru decor, lui Ionel Oneț pentru ajutorul la bar, Dnei Judy Smultea pentru serviciul de recepție și curățenia târzie, lui Amadeus Schneider și Neiu Stoica pentru muzică și spălatul sălii. Sperăm că s-a inaugurat un an bun și roditor.

Folosim acest prilej ca să urăm tuturor cititorilor, BULETINULUI CR și sprijinitorilor Casei Române & Capele.

**AN NOU CU BUNĂ SĂNĂTATE ȘI ÎMPLINIRI!
1989 LA MULȚI ANI!**

Grație unui ochi observator și a simțului gospodăresc pus în slujba comunității, Ionel Oneț a îmbrăcat în carpetă toate scările din jurul scenei, îmbunătățind astfel aspectul acestei porțiuni din sală. Vii mulțumiri Domnule Ionel Oneț și pentru munca și înțelegerea demonstrată în funcțiunea de "acting manager" (administrator) preluată recent de la Liviu Vaduva.

SEARA SOCIALĂ a românilor la CRC se va schimba de la VINERI (7-11 p.m.) la JOI SEARA, aceleași ore, începând cu 2 Febr. 1989. Ținem să informăm pe amatorii de sport că CRC a adăugat o masă de ping-pong la echipamentul destinat acestei serii sociale. Concursuri de șah, table, ping-pong--cu premii pentru câștigători--se vor organiza de către participanții la aceste întreceri a căror scop este cunoaștere reciprocă, destindere și relaxare.

***** ***** ***** ***** ***** *****

Qi ocazia împlinirii a
130 ani de la UNIREA PRINCIPATELOR
(24 Ian. 1859 - 24 Ian. 1989)

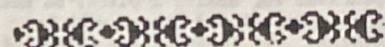

CRC invită românii și prietenii lor din nordul Californiei să ia parte la programul și petrecerea ce va avea loc SAMBATA, 28 Ian. 1989, în sala cea mare din 124 Montecito, Oakland, CA, începând de la ora 8 p.m.

În cadrul programului care va evoca împrejurările și oamenii care au contribuit la făurirea primei faze a României, vom avea deosebită plăcere să ascultăm vocea bine cunoscutei cântărețe

CORINA CHIRIAC.

Nu pierdeți ocazia s-o ascultați în persoană! După program--DANS și PETRECERE:

Dorim să exprimăm sincere felicitări soților Darlene și Amadeus Schneider cu ocazia nașterii fiicei Mina și le dorim multă sănătate și viață de familie plină de armonie și realizări.

În momentul când închidem ediția aflăm, cu profundă tristețe că un vechi, drag și respectabil prieten și membru al comunității românești din nordul California ne-a părăsit pentru totdeauna. Numele lui este Ioan-Iancu Issvoranu a cărui prietenie, înțelepciune și bunăvoință au fost mult căutate și apreciate de toți care l-au cunoscut.

A avut o viață sbuciumată și suferința anilor la Canal l-a afectat fizic dar nu spiritual. Inima lui a rămas tânără și vioaie până în ultima clipă.

Nu voi uita niciodată bucuria cu care ne-a primit acum zece zile, când l-am vizitat cu colinda în seara de ajun. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace.

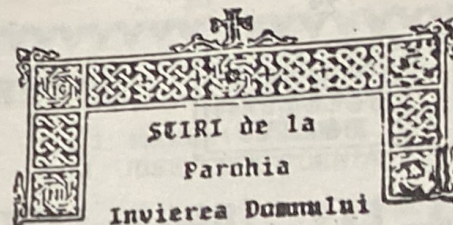
MARY NOLDOVAN PATROAN
March 22, 1922 - October 28, 1988

Born in Canton, Ohio, of Romanian immigrants, Mary moved to Romania with her mother when her father died in 1933. Upon marrying Julian Patroan in 1943, she adopted his adventurous zest and left family and friends and moved back to the United States with her daughter, Mary Jane, her husband following a year later. Her life was characterized by a good nature and a joyful acceptance of a new fate; a determined and undaunted spirit that overcame obstacles and challenges; by self-realizations, productive work and helpfulness; and above all, by humor. She embraced small pleasures as well as great gifts of life, such as a good husband and caring daughter who both greatly loved her, and the exhilaration of an extended family, through a caring and devoted son-in-law, George, new and loving in-laws, and most importantly, devoted granddaughters Lara and Hilary who cherish and exhibit her vitality and sweetness. She was deeply gratified in her ability to work. Many benefited from her enormous artistic talent and the penchant for making a place, no matter how humble, pretty, personal and imbued with her generous graciousness. She relished her travel of later years, which bridged her deep love of her Romanian heritage with her undying gratitude for being an American, all the while respecting and appreciating the ways and customs of those of other lands.

And she had an enormous capacity to love and appreciate all of her friends and their deep affection for her and for her family throughout.

Gifts in memory of Mary Patroan may be given to Oakland Children's Hospital, or Alta Bates Hospice.

CRC has lost a dear friend, associate member and supporter of its library, Bulletin and cultural activities. Only months before her death Mary remembered CRC by sending some valuable additions to the Library and donating to CRC's future with a brick in Phase II. We will miss this true humanitarian, humble and good Romanian-American. (Thank you Sylvia Bogdan for sharing with CRC the above fine tribute to Mary's life from her memorial services.)

În seara de ajun un mic dar entuziastic GRUP DE COLINDĂTORI (al doilea grup prevăzut pentru San Lendro nu s'a putut realiza) a anunțat nașterea Mantuitorului prin frumoasele versuri ale colindelor tradiționale pe care le-au cântat pe la căminele familiilor din vecinătatea CRC. Primirea caldă și generoasă de care s'au bucurat a evocat semnificația caracteristică sărbătorii Crăciunului, când lumina răsare și crește odată cu Pruncul din săraca iesle în Vicleem.

A doua zi, prima de Crăciun, pâr. Ioan Sarbu a oficiat SF. LITURGHIE în prezența unui impresionant număr de enoriași din regiune. Serviciul religios s'a încheiat cu citirea epistolei pastorale a P. S. Sale Nataniel. Majoritatea celor prezenți au stat la agapa de sărbătoare pentru care s'au adus bucate alese de către Doamnele din comunitate.

SFANTA LITURGHIE se va oficia, în continuare, în ultima Duminică a fiecărei luni, începând de la ora 11 a.m.

Cunoscătorii sau amatorii de muzică bisericească sunt invitați să ia contact cu S. Sa pâr. Ioan Sarbu sau cu Dna Ecaterina Lazarescu (cantorul parohiei) spre a găsi modalitatea de inițiere și sau cooperare la cant.

Listele cu cei 28 de membri ai parohiei (familii și indivizi) au fost înaintate Oficiului episcopal spre aprobare. Se pare că ele nu vor mai sosi la timp ca să putem programa adunarea și alegerile anuale la sfârșitul lui Ianuarie. Probabil că vor fi amânate pentru luna Februarie. Convocarea oficială va urma.

Consiliul parohial și pâr. Ioan Sarbu urează tuturor membrilor parohiei un AN NOU FERICIT--cu bună sănătate și prosperitate în toate. Nu uitați că de bunăstarea și credința D-Voastră depinde și condiția de existență a comunității noastre bisericești--adică a parohiei. Fie ca anul acesta să ne deschidă calea spre realizări și împliniri noi.

COMMUNITY BULLETIN BOARD

BULETINUL CR hopes its new "Community Bulletin Board" will bring together its professional/business & refugee communities in No. Calif. To preserve the noncommercial service/cultural orientation of CRC and its journal, limited space is available at the rate of \$15/page (\$5 per 1/3-page) per issue for CRC, MEMBER-SUBSCRIBERS ONLY. (Business cards or facsimile should be submitted to Buletinul CR Advertising, 124 Montecito, Oakland, CA 94610, or telephone our editor at (707)677-3705.

EXPERT EUROPEAN TAILORING CLARA R. ACATRINEI

"Expert Fitting - Restyling - Hand Detail"

EVENING & WEDDING GOWNS

Alterations To Go

Greenhouse Market Pl.
San Leandro, CA 94579

(415) 352-3476
Every Sat. 9-5

January 1989

S M T W T F S

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30 31

February

S M T W T F S

1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28

Cardinal

AMERICAN EXPRESS PLUMBING, NATURAL GAS AND WATER
14975 Wiley St., San Leandro, CA 94579 • (415) 352-4892

RHAPSODY TOURS & TRAVEL

95 SO. MARKET STREET, STE. 460
SAN JOSE, CALIFORNIA 95113

TEL: (408) 971-1044

UNICA AGENTIE DE TURISM ROMANO-AMERICANA LICENTIATA IN CALIFORNIA VA OFERA:

* BILETE DE AVION	BUCURESTI	\$ 449.00
* CROAZIERE		
* INCHIRIERI MASINI	PARIS	\$ 580.00
* REZERVARI HOTEL		
* TRATAMENTE BALNEARE	FRANKFORT	\$ 629.00
* APARATIURA TEHNICA		
* AUTOTURISME		
* COLETE CU ALIMENTE	ATHENS	\$ 679.00
* CERTIFICATE CADOU		
* ASISTENTA LEGALA	TEL-AVIV	\$ 749.00

RHAPSODY TOURS & TRAVEL VA STA LA DISPOZITIE DE LUNI-VINERI INTRE ORELE 9:00am - 6:00pm CU PROFESIONALISM SI EFICIENTA.

#1 IN CALIFORNIA

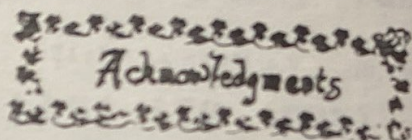
FARES SUBJECT TO CHANGE/RESTRICTIONS APPLY

CORINA BREGER, owner

La Mulți Ani!!

"We make a living by what we get, but
we make a life by what we give." [Winston Churchill]

CRC WELCOMES 3 NEW VOTING MEMBERS
(all already playing an active roll at CRC)

IONEL ONET ---

AMADEUS SCHNEIDER

Special Welcome Also to
Our 2 New Associates

Gabriela Bercea
(SF)

John Serghi
(MI)

Thanks to the thoughtfulness of our contributors,
some well-attended activities & hall rentals, CRC managed
to make its mortgage payments, put in the furnace,
and meet its fall insurance and tax obligations.

CRC Is Grateful to These CONTRIBUTORS

PHASE II Additions
to CRC Savings (\$1430)

Michael Popescu--2d brick \$100
Ilie Racoveanu--2nd inst. 25

Refugee Assistance Fund
George Cristoveanu (\$5)
Elena Stoica (\$6)

FOUNDERS MEMORIAL PLAQUE
(includ. engraving @ \$2/ltr

Rodica & Victor Acatrinei.. \$44
George (†) & Trudy Dunn 50
Antonio Docan..... 25
Simon & Doina Speriosu.. 40

Property Donation

Wet/dry Vacuum Cleaner
(Judy & Ilie Smultea)

Phase I/Foundation
GOLDEN BOOK DONATIONS

Christmas--1988

Alexander Blaga... \$50
Antonio Docan.... \$100
Ana Simpson..... 20
Anonymous..... 20

In memoriam:

† GEORGE BROSH
Barbara & Ana Brosh \$50

† MARY PATROAN
Gigi Harabagiu.... 25
Judy & Ilie Smultea. 20

† ION ISSVORANU
The Smultea Family.. 25

DECEASED FRIENDS †.. 50
Traian & Frances Ocneanu

(10/10/88 - 1/10/89)
BULETINUL CR is Happy to WELCOME
10 New Subscribers
(2 of them gifts)

ABROAD (Airmail \$15; Surface \$10)
Horatio Comaniciu (FRG)

CANADA (\$10)
Nicholas Andreescu (Montreal)
Mihai Pop (Quebec)

OUT-OF-STATE (bulk mail--\$10/yr)

Felicia Ghindar (FLA) John Serghi (MI)
George Savenou (HI) Don & Lydy Stefanescu (AL)

N. CALIFORNIA (bulk mail--\$10/yr.)
Gabriel Cornel Dalea

Marck Cornelius

We should like to inform our readership that
BULETINUL CR distribution has decreased gradually
from 450 to 350 in spite of increased subscribers
due to rising costs and an excess being mailed
too long to disinterested/disinformed nonsubscribers.

Except for local newcomer-refugees/
out-of-state subscribers of less than 1 year,
BUL.CR is cutting down list to current
subscriber/member/Golden Book/volunteers.

BULETINUL CR is to be Self-Supporting
We THANK Our PATRON CONTRIBUTORS for their help!

Ana & Barbara Brosh... \$50 Silvia Prodan- Lange \$15
Nicolae & Larissa Cautis 50 Ana Simpson..... 35
Lydia Covinea..... 20 Ilie & Judy Smultea.. 50
In Memory of John Emile Vicas..... 30
George Cristoveanu \$15

CALENDAR -- JAN. - MARCH 1989

(124 Montecito Ave., Oakland, California)

January 28 Saturday	130th Anniversary Celebration Union of Principalities Short Program featuring Vocalist CORINA CHIRIAC from Romania Romanian & American Music Dancing - Bar & Snacks	8 p.m. CRC Hall
January 29 Sunday	HOLY RESURRECTION ROMANIAN ORTHODOX PARISH Religious Services followed by usual pot-luck lunch	11 a.m. CRC
February 26 Sunday	Romanian Orthodox Services The Rev. Father Ioan Sarbu Pot-luck luncheon following	11 a.m. CRC
PARISH ANNUAL MEETING To be Scheduled		
CRC ANNUAL MEETING To be Scheduled		
March 26 Sunday	Religious Service at CRC (last Sunday of month) Pot-luck luncheon & Celebration Anniversary Celebration of BESSARBIAN UNION w/Romania	11 a.m. 1 p.m.

SPECIAL ANNOUNCEMENT

THURSDAY Evenings	Informal Recreation/Game & Social Open House at CRC pingpong, chess, backgammon	7 p.m. CRC
----------------------	---	---------------

OFFICERS

President
Ilie J. Smultea
Vice Pres.
Maximilian Bujor
Secretary
Treasurer
Judy Smultea
Acting Proptly
General Mgr
Ionel Onet

BOARD OF DIRECTORS

Clara Rodica Acatrinei
Remus M. Bretol
Maximilian Bujor
George Dicu
Traian Calescu
Mihai Olteanu, Jr.
Ilie J. Smultea

Librarian
Mihai Stoica Olteanu
Ionel Onet, Asst.

Affidavits/Immigration
Maximilian Bujor

Controllers
Nicolae Cazacu
George Dicu

Nominating Committee
Traian Ocneanu
Mircea Ratiu
Doina Speriosu

HON. BD. MEMB.
Angela Jonescu

THE FOUNDERS

Clara & Victor Acatrinei
Liviu Bacos
Ioan & Virginia Balaci
***Alexander Blaga
*Remus N. Bretol
Maximilian Bujor
*Valer Bursan
Alexander Burz
Nicolae Cazacu
**Ion & Stela Cepoi
Margareta Cismaru
Eugen Coban †
George Costache
George Dănulescu †
Dan C. Didescu
Nicolae Dimitriu
*Antonio Docan
John Dumitru
Mircea Goreniciu
Sorin Ișvoran
Angela Jonescu
*Fam. George Jordan †
*Emeric Kalman
*Valerie Kalman
*Peter Romeo Malattia
*Ottilia Bria Malattia
Nicolae Moisidis
John V. & Ilse Moldovan
***Frances R. Ocneanu
***Traian Ocneanu
Nick & Ana Olar
**Anca & Mihai Olteanu
**Alexander Părvu, Jr.
*Rodica & Vasile Ranga
**Mircea Rătiu
*John Simicin
Ioan D. Sarbu
***Ilie J. Smultea
***Judith Clark Smultea
*Simon & Doina Speriosu
Ionel Spinu
Elena Stamatescu-Greavu
Eugen Stoia
*Leon Vasu †

*Societatea Academica Romana--Ramura Germana

SPECIAL ACKNOWLEDGMENTS
Unirea de la Vest Society of
The Union & League of Romanian Societies of America
Holy Resurrection Romanian Orthodox Parish

MEMBERSHIP ROSTER -- * KEY

***Founders w/min 5 loan units & paying \$25-\$75/mo.
**Founders w/min. 2 initial loan units & paying \$10+/mo.
*Members & Founders qualified to vote A/O 1/10/89 by
RESOLUTION #6 (min. vot. memb. dues pd '88 of \$120 [\$10/mo.])
*Associates paid ahead for all or part of 1989

NOTE: Code above also serves as a reminder to CRC
members who may currently owe some dues.

CASA ROMANA & CAPELA, INC. - (ROMANIAN HOME & CHAPEL)
124 Montecito Avenue, Oakland, California 94610 [Tel: (415) 834-8558]
- A non-profit organization under the laws of the State of California -

MEMBERS

George Dicu
Traian Lalescu
Ionel Onet
*Octavian Papes
Mircea Petrescu
Ion Pizdrint
*Michael Popescu
*Amadeus Schneider
Adriana Scurtu
Nelu Stoica
*Anton Szigalov

Associates

* Gabriela Bercea
J. Boboc
Miron Bonca
Tiberius St. Clorogariu
Anton & Olivia Crihan
* Flaviu Cristian
* George Cristoveanu
* Cornel Dalea
Dionisie Ghermani
Alexandrina & Gh. Isaac
* Ladia K.D. Kristof
Silvia Prodan-Lange
* Cati Lazarescu
Miron Lungu
* George & Aurelia Melica
* Mihai Moșu
Nicolae Novac
George Pascut
Mary Patroan
* Ilie Racoveanu
* Dimitru Radu
* George Raica
Aurelio Răuța
* John & Florica Rocsin
Paul Sebastian
John Serghi
* Ana Simpson
Constantin Sporea
Corneliu Stan
George Stoenescu
Mircea & Irene Tănăsescu
Georgia Tennyson
Nicolae Turcan
Emile Vicas
Ovidiu Vuia

Desemn în tus de Ioan I. Mirea